

Vargitmossenin tuulivoimahanke, Vöyri / Vargitmossens vindkraftsprojekt, Vörå,

YVA-selostus, EPOELY/3426/2023

Lausunnot ja mielipiteet / Utlåtanden och åsikter

Lausunnot / Utlåtanden

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue

Liikenteen nykytilan kuvaus ja liikenteellisten vaikutusten arvioinnin tulokset vaikuttavat riittävältä ja oikeasuuntaisilta. Arvioinnissa on oikeaoppisesti otettu huomioon maa-aines- ja betonikuljetusten tuonti hankealueen ulkopuolelta, vaikka todennäköisenä pidetäänkin niiden saamista hankealueelta tai sen lähistöltä. Erikoiskuljetusreitti on esitetty Vaasan satamasta. Sen toimivuutta ei ole selostuksessa juurikaan arvioitu, mutta toisaalta sitä on käytetty muidenkin tuulivoimahankkeiden kuljetusreittinä. 300 metristen tuulivoimaloiden osia ei kuitenkaan ole toistaiseksi maantieverkolla kuljetettu, joten suosittelimme reitin tarkempaa selvittämistä hyvissä ajoin, esimerkiksi laatimalla Tuulivoimarakentaminen tienpitäjän näkökulmasta -selvityksessä esitetty liikenteellinen saavutettavuusselvitys kaavaprosessin yhteydessä.

Etelä-Pohjanmaan liitto

Maakuntakaava

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että hankkeen sijoituessa maakuntien rajalle, sen aiheuttamat vaikutukset ovat monilta osin ylimaakunnallisia. Liitto on arvioinut YVA-selostusta erityisesti ylimaakunnallisten ja Etelä-Pohjanmaan puolelle ulottuvien vaikutusten näkökulmasta. Uusi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on kuulutettu voimaan 20.12.2024 ja se on voimaan tullessaan kumonnut kaikki aiemmin voimassa olleet Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavat. Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että Vargitmossenin YVA-selostukseen sisältyvä hanketta koskevien maakuntakaavojen merkintöjen ja niihin liittyvien suunnittelumääräysten erittely ja analyysi suhteessa hankesuunnitelmaan on perusteellinen ja kattavasti laadittu.

Selostuksessa ei ole tyydytty pelkästään luettelemaan merkintöjä ja määräyksiä, vaan myös eritelty hankkeesta mahdollisesti aiheutuvia vaikutuksia ja niiden merkitystä suhteessa maakuntakaavojen sisältöön. Liitto pitää tällaista toimintatapaa toivottavana ja katsoo, että YVA-selostus mahdollistaa tällöin hankkeen arvioimisen suhteessa maakunnissa laadittuihin maankäytön strategisiin suunnitelmiin. Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että myös hankkeen jatkosuunnittelussa ja kaavoituksessa tulee kiinnittää huomiota hanketta koskevien maakuntakaavojen merkintöihin ja määräyksiin.

Maisemavaikutukset ja niiden lieventäminen

Hankkeesta aiheutuvia keskeisimpiä ylimaakunnallisia vaikutuksia ovat maisemavaikutukset, jotka Etelä-Pohjanmaan puolella kohdistuisivat erityisesti Kauhavan kunnan alueelle Alahärmään. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 Alahärmään on osoitettu maakunnallisesti arvokas maisema-alue Kauhavan Ekoluoman peltolakeus, joka sijoittuu lähimmillään noin 4 kilometrin etäisyydelle voimaloista. Etelä-Pohjanmaan liitto pitää Vargitmossenin YVA-selostukseen sisältyvää maisemavaikutusten arviointia verrattain ansiokkaana, sillä se sisältää tavanomaista enemmän ja monipuolisemmin maisemavaikutusten sanallista kuvailua ja mahdollisten maisemamuutosten tulkintaa. Poikkeuksen tähän muodostaa kuitenkin muun muassa yhteisvaikutusten arvioinnin

Liite 1

lukuun 24.4.1.1 sisältyvä kappale ”Kaakossa Vakkurissa ja Kuoppalassa”, joka käsittelee maisemaan kohdistuvia yhteisvaikutuksia Kauhavan Ekoluoman peltolakeuden alueella ja jonka sisältö jää tosiasiallisesti epäselväksi.

Etelä-Pohjanmaan liitto yhtyy pääosin YVA-selostuksessa esitettyihin johtopäätöksiin, jotka koskevat esimerkiksi hankkeen Kauhavan Ekoluoman peltolakeuden alueelle koskevia maisemavaikutuksia. Vaikka voimaloiden näkyminen alueella vaihtelee paljon, Vargitmossenin hankkeen voimaloiden näkyvyys suhteessa olemassa olevaan tuulivoimatuotantoon korostuu suunniteltujen voimaloiden ollessa merkittävästi ennestään olemassa olevia korkeampia. Etelä-Pohjanmaan liitto yhtyy YVA-selostuksessa todettuun: ”Voimaloiden toteuttaminen matalampina kuin 300 metrisinä, esimerkiksi 240–270 metrisinä saisivat ne sulautumaan vielä paremmin olemassa olevaa tuulivoimalaryhmää, jossa voimalat ovat toteutuneet noin 220–235 metrin korkuisina.”

Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja kaavoituksessa matalamman voimalakorkeuden tarkastelu olisi erityisen perusteltua tilanteessa, jossa hankkeesta aiheutuisi selviä tai jopa suuria maisemavaikutuksia useammille maiseman arvoalueille. Liitto toteaa, että kyse on alueesta, jossa verrattain pienelle maantieteelliselle alueelle sijoittuva runsas määrä tuulivoimahankkeita aiheuttaa niin hankekohtaisesti kuin erityisesti yhdessä runsaasti maisemavaikutuksia, jotka merkittävästi osin kohdistuvat hankealueiden ulkopuolelle toisiin kuntiin ja myös ylimaakunnallisesti. Liitto katsoo, että YVA-selostuksessa todettujen vaikutusten valossa Vargitmossenin tuulivoimahankkeen voimalakorkeuden yhtenäistämisen suhteessa alueella jo toteutuneisiin tuulivoima-alueisiin tulisi olla yhtenä harkittavana vaihtoehtona alueen kaavoittamisessa ja tarkasteltaessa MRA 17 §:n mukaisesti niitä toimia, joilla kielteisiä ympäristövaikutuksia aiotaan lieventää. Liitto katsoo, että voimalakorkeuden madaltaminen tukisi ylimaakunnallisten kielteisten vaikutusten lieventämistä. Yleisenä huomiona Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että se pitää myönteisenä hankkeen suunnitelmaa, jolla hankkeen ulkoinen sähkönsiirto aiotaan toteuttaa maakaapeloinnilla. Etelä-Pohjanmaan liitolla ei ole asiassa muuta lausuttavaa.

Fingrid

Meillä ole uutta lausuttavaa hankkeesta. Muistutamme kuitenkin vielä, että Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyyntön ensisijaisesti verkkosivun kautta ---. YVA-asiakirjat sekä yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingridin voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnon osoitteeseen ---.

Muiden kuin Fingridin omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta. ---

Ilmatieteen laitos

Kuten aiemmassa lausunnossa (142/03.00.02/2024) Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta. Huomiona, että alueella on runsaasti tuulivoimaa ja ne aiheuttavat merkittävää häiriökaikua tutkimuksiin ja voivat mahdollisesti vaikuttaa alueen sääpalveluun.

Luonnonvarakeskus

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin. Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Voimaloiden sijainneista

suhteessa soitimiin, Luke huomauttaa, että olemassa olevan kirjallisuuden perusteella suunniteltu etäisyys metson soitimien ja lähimpien voimaloiden välillä (500 m) on riittämätön.

Yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten suurpedot. Hankealueen ympäristössä on useita eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita. Osa näistä hankkeista rajautuu toisiinsa ja muodostaa laajoja tuulivoima-alueita. Luke huomauttaa, että selostuksessa mainitut lajit käyttävät myös tavallisia talousmetsiä elinympäristöinä. Vaikutuksia voi siis syntyä myös näiden ympäristöjen pirstoutuessa ja muuttuessa mahdollisesti aiempaa heikommiksi elinympäristöiksi. Luke huomauttaa myös, että hankkeen mahdolliset vaikutukset tulevat muiden tekijöiden aikaansaamien vaikutusten lisäksi. Luke huomauttaa, että jos elinympäristöjen laatu ja ympäristön kantokyky heikkenee, voi tuulivoimalla olla kauaskantoisempia vaikutuksia kuin mitä selostuksessa on arvioitu, erityisesti mikäli näillä muutoksilla on vaikutuksia lajien lisääntymiseen.

Selostuksessa hankkeen vaikutukset eläimistöön arvioidaan pääasiassa vähäisiksi. Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

Lausunnon tiivistelmä

Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Voimaloiden sijainneista suhteessa soitimiin, Luke huomauttaa, että olemassa olevan kirjallisuuden perusteella etäisyys metson soitimen ja lähimpien voimaloiden välillä on riittämätön. Yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten metsäpeura ja suurpedot. Luke näkee, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset tässä tarkastellun lajiston osalta, sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

Länsirannikon ympäristöyksikkö, ympäristöterveys

Väsentligt är att avgränsningen och omfattningen av kraftverksområdet samt placeringen av de enskilda vindkraftverken planeras väl så att olika slag av negativa konsekvenser för bosättning, landskap, rekreation, miljö och natur minimeras. Placeringen av kraftverken får inte vara sådan att Miljöministeriets riktvärden för buller överskrids. I modelleringarna för alt. 1, med sammantagna effekter med närliggande vindkraftsparker, överskrids 40 dB vid en receptorpunkt norr om Vargit mossens vindkraftsprojekt, men det verkar främst bero på andra planerade och/eller byggda vindkraftverk i närområdet. Åtgärdsgränsen enligt Social- och hälsovårdsministeriets förordning 545/2015 § 12 får inte överskridas inomhus.

Ljus- och skuggeffekter från vindkraftverken får förekomma under så kort tid av året, att inga oskäligen olägenheter uppstår vid de störda objekten i omgivningen, Västkustens miljöenhet använder 8 h/år som gräns. I modelleringarna för alt. 1, med sammantagna effekter med närliggande vindkraftsparker, överskrids skuggningar 8 h ytterligare vid 2 receptorpunkter om Vargit mossens vindkraftsprojekt förverkligas. I modelleringarna för alt. 2 utökas inte överskridningarna nämnvärt. Det finns/planeras många mindre vindkraftsprojekt i detta område och problem med buller och skuggningar kan uppstå vid bosättning om inte nya vindkraftsparker planeras så att befintliga projekt i närheten beaktas.

Det finns tre olika grundvattenområden nära vindkraftsparken och vattenkvaliteten eller kvantiteten i dessa får inte påverkas negativt på grund av projektet. Risker med islossning från rotorbladen bör beaktas i områden nära vägar och där människor kan tänkas vistas. Angående el-överföringen från parken så är det bra att jordkabel användas. Placering av kraftverken och ombyggnad av vägar inom området bedöms inte påverka andra viktiga samhällsfunktioner ur en hygienisk synvinkel

Metsähallitus

Paljakanneva – Åkantmossenin Natura-alue (SAC FI0800025) sijoittuu noin 400 metrin etäisyydelle lähimmästä voimalasta hankealueen kaakkoispuolelle. Natura-alue koostuu pääasiassa valtion hallinnoimista, suojelutarkoituksiin varatuista alueista ja soidensuojeluohjelma-alueesta. Paljakanneva-Åkantmossen on valtakunnallisesti arvokas keidas- ja aapasuokompleksi, jolla on merkitystä myös boreaalisen metsäluonnon suojelun kannalta. Metsähallitus on tehnyt alueella ennallistamistöitä erityisesti suoalueen vesitalouden parantamiseksi. Natura-alueelle on laadittu luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi, jonka mukaan Natura-alueen suojeluperusteisiin ei kohdistu merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Metsähallitus on yhtynyt johtopäätökseen lausunnossaan. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan Natura-arvioinnissa esitetyn mukaisesti hankkeesta ei muodostu vaikutuksia myöskään Natura-alueella sijaitsevalle Paljakanneva-Åkantmossenin soidensuojeluohjelman kohteelle, eikä valtion ja yksityisille suojelualuekuvioille. Metsähallitus huomauttaa, että Natura-arvioinnissa on tarkasteltu vain niitä luontoarvoja, joiden perusteella alueet on liitetty Natura-alueiden verkostoon. Vaikutusten arvioinnissa ei oteta huomioon niitä suoria tai epäsuoria vaikutuksia, joita hanke aiheuttaa suojelualueen muulle lajistolle.

Vaikutukset linnustoon

Luonnonvarakeskuksen koostejulkaisun mukaan tuulivoimalat voivat aiheuttaa päiväpetolinnuilla siirtymävaikutusta keskimäärin 500 metrin etäisyydelle saakka ja joidenkin pöllölajien on havaittu hylkäävän reviirinsä 5 kilometrin etäisyydelle saakka tuulivoimarakentamisesta (Tolvanen ym. 2023). Koostejulkaisun mukaan metsäkanalinnuilla siirtymävaikutus on havaittavissa jopa viiden kilometrin etäisyydelle asti, mutta selvimmin siirtymävaikutus on havaittavissa noin 600–1000 metrin etäisyydelle asti. Myös kahlaajat ja vesilinnut välttelivät osittain tuulivoimaloita, välttelyn mediaanietäisyyden ollessa 100–500 metriä. Näin ollen vaikutuksia voi kohdistua soidensuojeluohjelmaan kuuluvan alueen ja suojelutarkoituksiin varattujen alueiden linnustoon ja

Metsähallitus katsoo, että hankkeen vaikutusten arviointi on tältä osin puutteellinen. Metsähallitus on lausunnossaan YVA-ohjelmasta suositellut päivittämään tietoja Paljakanneva-Åkantmossenin Natura-alueen linnustosta osana pesimälinnustoseelvitystä, mutta edelleen hankkeen vaikutusten arviointi pohjautuu olemassa olevaan tietoon Natura-alueen linnustosta, mikä vaikeuttaa linnustoon kohdistuvien vaikutusten arvioimista. Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 tuulivoimarakentamisen alue on vain pieneltä osin yhtenevä hankealueeseen. Hanketoimija on vastannut yhteysviranomaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta antamaan lausuntoon maakuntakaavan rajauksesta poikkeamisesta, että maakuntakaavassa rajausta on pienennetty muun muassa päiväpetolintujen vuoksi, mutta kaavasta voidaan poiketa, mikäli selvitykset ovat riittävät ja merkittäviä vaikutuksia päiväpetolintuihin ei arvioida kohdistuvan (Selostuksen liite 2: Yhteysviranomaisen lausunnon huomioon ottaminen, FCG).

Pohjanmaan liitto

Projektområdet finns inom området för Österbottens landskapsplan 2040, som trädde i kraft 11.9.2020. Landskapsstyrelsen beslutade 28.9.2020 att påbörja uppgörandet av Österbottens landskapsplan 2050 där energiförsörjning är ett av de teman som uppdateras. Målsättningen är att

förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 godkänns av landskapsfullmäktige 7.4.2025. Då Österbottens landskapsplan 2050 träder i kraft ersätter den Österbottens landskapsplan 2040.

Både Österbottens landskapsplan 2040 och förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 med de beteckningar som berör projektområdet beskrivs utförligt i MKB-beskrivningen. Dock bör uppgifterna om förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 granskas och uppdateras. Noteras bör att beteckningen för behov av tågförbindelse, som finns omnämnd i MKB-beskrivningen, har justerats. Österbottens förbund vill lyfta fram att Österbottens klimatstrategi 2040, som omnämns i kapitel 1.2.3, har ersatts av Österbottens landskapsstrategi 2022–2025. Beredningen av landskapsstrategin 2026–2029 pågår som bäst och målsättningen är att den godkänns av landskapsfullmäktige våren 2026.

Bra är att projektområdets förhållande till landskapsplanens beteckningar och allmänna bestämmelser redogörs i MKB-beskrivningen. Österbottens förbund vill dock påpeka följande gällande beskrivningen av vindkraftsprojektets förhållande till landskapsplanen:

- På sidan 94 redogörs för ett närbeläget område för vindkraftverk (tv-1) i Österbottens landskapsplan 2040. I beskrivningen av områdets planbeteckning hänvisas dock till beteckningen som berör områden för vindkraftverk till havs (tv).

- Projektområdets förhållande till Österbottens landskapsplan 2040 och förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 åskådliggörs i bild 7.11. Som framkommer ovan överensstämmer utdraget av förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 inte med det senast behandlade planförslaget. I bilden finns också en förskjutning av projektområdets placering.

- På sidan 96 framgår det att avgränsningen av området för vindkraftverk (Kimo österskog) som anvisas i förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 har minskat under landskapsplanprocessen. Österbottens förbund konstaterar att det berörda området för vindkraftverk har haft samma avgränsning både i utkastet och förslaget till landskapsplan. Däremot utreddes ett större område i de bakgrundsutredningar som gjordes som grund för landskapsplanen, där resultaten från utredningarna har beaktats i den valda planlösningen.

- I beskrivningen (sid 96) hänvisas till överenskommelse angående möjlighet att avvika från landskapsplanen om utredningar visar att konsekvenserna för dagrofvåglar är tillräckligt lindriga. Österbottens förbund konstaterar att Kustens Vind Oy under landskapsplanprocessen har lämnat respons om utkastet och förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 med anledning av områdets avgränsning. I bemötandet av responsen konstateras bland annat att områden för vindkraft i landskapsplanen anvisas med en egenskapsbeteckning, som möjliggör placeringen av regionala vindkraftsområden. De utredningar som ligger till grund för landskapsplanen har genomförts på en nivå som är lämplig för en översiktlig plan. Enligt miljöministeriets anvisningar (5/2016) kan omfattningen och placeringen av de vindkraftsområden som anvisats i landskapsplanen ändras i en mer detaljerad plan, förutsatt att de centrala lösningarna och målen i landskapsplanen inte äventyras.

- På sidan 98 framkommer att de mest betydande landskapskonsekvenserna riktas till det nationellt värdefulla landskapsområdet Kimo ådals odlingslandskap i sydväst. I samma stycke framkommer att "Kraftverksplaceringen i Vargitmossen (ALT1, ALT2) har således inga konsekvenser för den gällande landskapsplanens kulturmiljö som är värdefull med tanke på landskapet eller för det nationellt värdefulla landskapsområdet i förslaget till Österbottens landskapsplan 2050. Båda områdena ligger väster om projektområdet." Österbottens förbund konstaterar att det inte tydligt framkommer vilka områden som avses men vill lyfta fram att nationellt värdefulla landskapsområden (VAMA 2021) anvisas i förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 enligt den uppdaterade inventering miljöministeriet gjort och som med statsrådets beslut trädde i kraft den 1.3.2022.

Beteckningen för Kimo ådals odlingslandskap ersätter därmed en värdefull kulturmiljö på landskapsnivå (Kimo bruks område), som finns anvisad i Österbottens landskapsplan 2040.

- I förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 anvisas ett behov av tågförbindelse väster om projektområdet. Behov av tågförbindelse anvisas med en utvecklingsprincipsbeteckning, vars exakta läge bestäms genom mer detaljerad planering.

Både i Österbottens landskapsplan 2040 och i förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 anvisas ett behov av en ekologisk förbindelse (Storkyro-Munsala) i projektområdets närhet. De ekologiska förbindelserna anvisas med egenskapsbeteckning och enligt planeringsbestämmelsen bör markanvändning och åtgärder i området planeras och genomföras så att de ekologiska förbindelserna kan tryggas, utvecklas och förverkligas. Österbottens förbund ser det som positivt att konsekvenserna för ekologiska förbindelser har utretts i MKB-förfarandet.

Som framkommer i MKB-beskrivningen anvisas ingen beteckning för regionalt betydande vindkraftsproduktion till projektområdet i Österbottens landskapsplan 2040. I förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 anvisas ett område lämpligt för vindkraftverk som delvis sammanfaller med projektområdet men båda utredningsalternativen sträcker sig utanför landskapsplanförslagets tvområde. Utöver Vargitmossens vindkraftsprojekt finns också Storbackens och Mörknässkogen vindkraftsområden med sammanlagt 11 byggda vindkraftverk inom det tv-området som anvisas i förslaget till Österbottens landskapsplan 2050. I näromgivningen finns därtill flera andra vindkraftsprojekt, som antingen är i drift, planerade eller under planering, vilket också framkommer i MKB-beskrivningen. Vid en fortsatt planering av vindkraftsprojekt är det därför viktigt att de sammanlagda konsekvenserna dessa tillsammans ger upphov till beaktas utgående från aktuell information om respektive vindkraftsprojekt.

Österbottens förbund utgår från att konsekvenser och identifierade lindringsåtgärder för områdesanvändning samt landskaps-, kulturmiljöoch naturvärden beaktas vid en fortsatt planering av Vargitmossens vindkraftsprojekt. Om mer detaljerade utredningar visar att en godtagbar avvikelse från Österbottens landskapsplan 2050 är möjlig bör detta tydligt framgå i planhandlingarna.

Avslutningsvis konstateras att MKB-beskrivningen är ett omfattande dokument på 600 sidor. För en inkluderande beslutsprocess vore det viktigt att beakta tillgängligheten för att säkerställa att berörda parter effektivt kan ta till sig innehållet. Österbottens förbund har i övrigt inget att yttra om MKB-beskrivningen för Vargitmossens vindkraftsprojekt men konstaterar att de alternativ som utretts inte är i enlighet med Österbottens landskapsplan 2040 eller förslaget till Österbottens landskapsplan 2050.

Pohjanmaan museo

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää 10.2.2025 Pohjanmaan alueellisen vastuumuseon lausuntoa Vöyrin Vargitmossenin tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Vargitmossenin 1200 ha hankealue sijaitsee noin 17 kilometrin etäisyydellä Vöyrin keskustaajamasta, kunnan koillisosassa. Etelä-Pohjanmaan maakunta sijoittuu alueen kaakkoispuolelle lähimmillään noin 300 metrin etäisyydelle. Hankealue on suurilta osin ojitettua suota ja talousmetsää. Hankealueelle suunnitellaan yhdeksän (VE1) tai kuuden (VE2) uuden tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Vargitmossenin hankkeessa tuulivoima-alueella tuotettu sähkö siirretään maakaapeilla tuulivoima-alueen luoteispuolelle Oravaisten tehtaan läheisyyteen rakennettavalle sähköasemalle. Etäisyys hankealueelta sähköasemalle on noin 3,1 kilometriä.

Hankealueen ympäristön vakituinen asutus on painottunut Oravaisten taajamaan, Kimonjoen varteen sekä Jepuantien varteen. Oravaisten taajama on lähialueen suurin asutuskeskittymä. Alle kahden kilometrin etäisyydellä voimaloista ei ole asukkaita kummassakaan hankevaihtoehdossa.

Hankealueen itäpuolelle sijoittuu Mörknässkogenin voimassa oleva tuulivoimaosayleiskaava (hyväksytty 2017). Hankealueen länsipuolelle sijoittuu Storbackenin voimassa oleva tuulivoimaosayleiskaava (hyväksytty 2015).

Alle 30 kilometrin etäisyydelle Vargitmossenin suunnitelluista voimaloista sijoittuu viisi valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Niistä lähin on Kimojokilaakson viljelysmaisemat, joka sijoittuu noin 1,2 kilometrin etäisyydelle molempien hankevaihtoehtojen lähimmästä voimalasta hankealueen länsipuolelle.

Vargitmossenin suunniteltuja voimaloita lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, Kimon ruukki ja Oravaisten tehdasyhdyskunta, sijoittuu noin 2,9 kilometrin etäisyydelle molempien vaihtoehtojen voimaloista lounaaseen. Alle 30 kilometrin etäisyydelle suunnitelluista voimaloista sijoittuu yhteensä 20 valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä.

Alle 20 kilometrin etäisyydelle Vargitmossenin suunnitelluista voimaloista sijoittuu yhteensä 13 maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Alle 14 kilometrin etäisyydelle voimaloista sijoittuu yhteensä 10 Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitettua maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristökohdetta sekä yksi kulttuurihistoriallisesti merkittävä tielinjaus.

Pohjanmaan alueellisen vastuumuseon museon kannanotto

Arkeologinen kulttuuriperintö

Vargitmossenin maatuulivoimaa ei ole osoitettu Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040, mutta suunnittelualueen keskiosa sisältyy maakuntakaavaehdotukseen 2050. Selostuksen mukaan ehdotukseen pienentynyt aluerajaus perustuu muun muassa päiväpetolintujen suojeluun, mutta siitä poikkeaminen olisi mahdollista, jos päiväpetolintuihin kohdistuvat selvitykset tukevat sitä.

Museo toteaa, että arkeologinen inventointi on suoritettu ja kohteet on vahvistettu soveltuvilta osin Museoviraston ylläpitämään muinaisjäänösrekisteriin.

Museo katsoo, että maakuntakaavaehdotuksesta 2050 poikkeaminen tai kumpikaan suunnitteluvaihtoehtoista eivät muodosta arkeologiselle kulttuuriperinnölle erityistä uhkaa ja että arkeologisten jäänteiden suojelutavoitteet ja tuulivoimarakentaminen voidaan sovittaa yhteen.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja -maisema

Tuulivoima-alueen vaikutusalueen (30 km) runsaslukuiset valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet sekä paikallisesti arvokkaat kohteet on huomioitu vaikutusten arvioinnissa. Vaikutuksia maisemaan arvioidaan näkemäalueanalyysien ja havainnekuvasovitteiden avulla.

Arviointiselostuksen sivulla 212 todetaan että" Tämän hankkeen osalta yleisellä tasolla Vargitmossenin tuulivoimalat sulautuvat melko hyvin jo toiminnassa olevien tuulivoimaloiden

ryhmään, kun voimalat jäävät niiden väliselle alueelle. Voimaloiden toteuttaminen matalampina kuin 300 metrisinä, esimerkiksi 240-270 metrisinä saisivat ne sulautumaan vielä paremmin olemassa olevaa tuulivoimalaryhmää, jossa voimalat ovat toteutuneet noin 220-235 metrin korkuisina. Merkittävimmit maisemavaikutukset kohdistuvat voimaloita lähimmälle valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle Kimojokilaakson kulttuurimaisemiin.

Vargitmossenin tuulivoimalat työntyvät lähemmäs maisema-aluetta kuin toiminnassa olevat voimalat. Voimaloiden sijoittelu, läheinen sijainti sekä korkeus saavat ne näyttämään melko hallitsevalta elementiltä maisemassa, ja voimalarivistö horisontissa on melko laaja itään katsoessa, ja yleisesti herkästi katseen huomion herättävä alueella liikkuessa. Voimaloiden matalampi korkeus, maisema-alueesta kauemmas sijoittuminen sekä kapeammalle rivistölle sijoittuminen näkymässä vähentäisivät maisemavaikutusta kyseiselle maisema-alueelle."

Museo katsoo, että yllä lainatussa kappaleessa arviot Vargitmossenin tuulivoima-alueen vaikutuksista Kimojokilaakson arvokkaaseen maisema-alueeseen ovat paikkansapitävät ja ehdotetut toimenpiteet vähentäisivät jokilaaksoon kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia.

Museon näkemyksen mukaan Vargitmossenin tuulivoimahankkeella on kuitenkin kokoaan merkittävämpi vaikutus alueen kulttuuriympäristöön ja maisemaan, etenkin kun ottaa huomioon yhteisvaikutukset lähialueen jo toiminnassa olevien, rakenteilla olevien ja suunnittelun alla olevien tuulivoimahankkeiden kanssa. Ero VE1 ja VE2 vaihtoehdon välillä on maisemavaikutusten kannalta melko vähäinen. Tuulivoimaloiden madaltaminen 220 metriin olisi vaikutusiltaan parempi vaihtoehto.

Pohjanmaan pelastuslaitos

1. Det finns enligt räddningsverkets vetenskap risker gällande vindkraft som kan inverka på en sund och trygg levnadsmiljö. Räddningsverket påpekar viktigheten med att det uppgörs en projektspecifik riskanalys gällande iskast, brandrisker och olycksrisker med därpå tillhörande utredning (brandteknisk-/säkerhetsteknisk utredning). I utredningen bör det framgå hur de i riskanalysen nämnda riskerna hanteras, så att man kan bedöma om de i bygglovsansökan presenterade skyddsåtgärderna är tillräckliga i samband med att de senare byggloven beviljas.

2. I besvningen för miljökonsekvensbedömningen kan konstateras, att det i projektområdet finns ett grundvattenområde och i dess omgivning finns flera övriga grundvattenområden. I kapitel "9.6.3 Konsekvenser för yt- och grundvatten" framkommer att "I störningssituationer kan olje- och kemikalieleckage inträffa och de kan inverka på vattenkvaliteten i ett grundvattenområde" Enligt räddningsverkets vetenskap innehåller kraftverk olika och relativt stora mängder kemikalier som kan vara skadligt för miljön.

"Verksamhetsutövaren skall vid planeringen av platsen för en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor beakta att produktionsanläggningen skall placeras på ett tillräckligt avstånd från områden som är särskilt viktiga och särskilt känsliga med tanke på naturen, från övriga objekt som är viktiga med tanke på miljöskyddet samt från rekreationsområden så att sådana explosioner, bränder och kemikalieutsläpp i produktionsanläggningen som kan förutses inte orsakar fara för miljöskador i dessa objekt.

En produktionsanläggning får inte utan särskild, grundad anledning placeras på ett viktigt grundvattenområde eller ett annat grundvattenområde som lämpar sig för vattenförsörjning, om det inte på basis av kemikalernas egenskaper kan påvisas att dessa inte medför någon fara för grundvattnet. Om en produktionsanläggning där farliga kemikalier eller explosiva varor tillverkas, lagras eller hanteras dock placeras på ett sådant grundvattenområde, skall det genom åtgärder i fråga om konstruktion och driftteknik ses till att verksamheten vid anläggningen inte medför risk för att grundvattnet förorenas." (390/2005 18 §) Räddningsverket anser att konsekvenserna för

grundvattnet idetifierats i beskrivningens kapitel "9.6.3 Konsekvenser för yt- och grundvatten". Räddningsverket anser vidare att det, baserat på beskrivningen av projektet, inte kan säkerställas grundvattnets kvalitet.

3. Enligt räddningsverkets vetenskap innehåller kraftverken och dess transformatorer och elstationer kemikalier, som eventuellt kan klassas som farliga. På grund av planens omfång finns det även skäl att senast i bygglovsskedet reda ut om verksamhetsidkaren är skyldig att göra en anmälan till räddningsmyndigheten om liten industriell användning och lagring av farliga kemikalier enligt lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor 390/2005. (390/2005 24 §)

4. Räddningsmyndigheten påminner om att räddningsverket inte har möjlighet att släcka en eventuell brand i vindkraftverk. Detta medför att ansvaret övergår till anläggningens ägaren och verksamhetsidkaren, och att de för egen del är ansvarig att på området förebygga olyckor och minska följderna av en eventuell olycka genom att med egen beredskap ansvara för säkerheten i vindkraftsparken. Räddningsverket påminner om att den egna beredskapen även skall beaktas då kraftverkens säkerhetsteknik planeras. (379/2011 14 §, 82 §)

5. Enligt räddningsverkets vetenskap ställs det på grund av den egna beredskapen höga krav på säkerhetstekniken i ett vindkraftverk, och räddningsverket anser att säkerhetstekniken i kraftverket och på området bör specificeras. Som allmän grund kan räddningsverket inte släcka ett brinnande kraftverk och anser därför att Räddningslagen 379/2011 82 § "Särskilda säkerhetskrav" skall beaktas. Kraftverken skall därför förses med dygnet runt övervakat brandlarm som reagerar på rök, fast automatisk släckningsanläggning och primärsläckningsutrustning. Räddningsverket anser att krav på säkerhetsteknik skall behandlas i miljökonsekvensbedömningen. "CFPA Europe Wind turbines fire protection guideline , CFPA-E Guideline No 22:2022" är en internationell anvisning om säkerheten i kraftverken där nödvändig säkerhetsteknik framkommer.

6. Det har i beskrivningen inte klart fastslagits ett säkerhetsavstånd för att trygga en "Sund och trygg miljö". Kraftverkens säkerhetsavstånd till byggnader, friluftsleder eller övriga allmänna vistelseområden skall slås fast senast i den kommande planprocessen. Det finns risk för isbildning på vindkraftverken. Enligt den information som räddningsmyndigheterna innehar framkommer fall där is slungats upp till 500 m från vindkraftverket. Utöver problematiken med isbildning finns det även risk för brand. Vid bränder har konstaterats att delar från kraftverket slungats upp till 500 m från vindkraftverket. Räddningsmyndigheten anser därför allmänt, att inga byggnader, friluftsleder eller övriga allmänna vistelseområden bör finnas närmare än 600 m från kraftverken, alternativt att det i den projektspecifika riskanalysen med tillhörande projektspecifik iskastutredning kan påvisas att mindre säkerhetsavstånd kan tillämpas.

7. För kraftverksområdet i helhet bör uppgöras en räddningsplan. (379/2011 15 §)

8. För projektet skall uppgöras ett objektskort enligt räddningsverkets anvisningar. ---

Puolustusvoimat, 2. logistiikkarykmentti

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on käsitelty hankkeen vaikutuksia Puolustusvoimien tutkien ja valvontajärjestelmien toimintaan. YVA-selostuksen luvun 22.4.2 (Tutkat) mukaan Puolustusvoimat on antanut hankkeesta huhtikuussa 2024 hyväksyvä lausunnon. Luvun 22.6 (Vaikutukset tutkien toiminnasta) mukaan hyväksyvä lausunto on annettu yhdeksälle 300 metriä korkealle voimalalle. YVA-selostuksen luvussa 7.5.2 (Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin) todetaan, että hankkeesta on pyydetty Pääesikunnan lausuntoa syksyllä 2023. Tästä poiketen luvussa 22.4.2 (Tutkat) todetaan, että hankkeesta on tehty lausuntopyyntö keväällä 2024. Puolustusvoimat huomauttaa, että Puolustusvoimien tietojen mukaan hankkeesta on pyydetty Pääesikunnan lausuntoa keväällä 2024. Puolustusvoimilla ei ole hankkeen YVA-selostusvaiheessa lisättävää aiemmin lausuttuun (3. viite)

Skogsvårdsföreningen ÖSTERBOTTEN

Området där vindkraftsparken planeras består i huvudsak av skogsmark. Som aktör inom skogsbruket tar vi inte ställning till vindkraftsparker i allmänhet. Vi konstaterar att vägarna som kommer att byggas kommer att underlätta för skogsbruket.

Kablar och ellinjer

Generellt önskar vi att så mycket som möjligt av kablarna inom parken ut för anslutning till elnätet skall grävas ner för att minimera att skogsmarken lämnar oproduktiv. Ifall luftledningar byggs önskar vi av samma anledning att de byggs på höjden.

Fallande is

För skogsbrukets del orsakar riskerna med fallande is en osäkerhet. Lossnande is från vingarna kan flyga långa vägar. Riktning och längd på fallande is kan variera kraftigt. Parken bör utrustas med system som varnar när det finns risk för fallande is. Samtidigt bör det utarbetas rutiner för hur aktörer inom skogsbruket snabbt kan få information om risksektorer, hur förfara vid risk för nedisning osv. Rutiner bör utarbetas för hur aktörer skall ersättas som vid risktidpunkter inte kan utföra sitt arbete. En del kan söka sig till andra arbetsobjekt medan andra med maskiner i skogen inte har någon annan inkomst den dagen som risk för fallande is är aktuell.

Suomen Erillisverkot

Hankeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkkoo-Operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

Hankealue sijaitsee noin 17 kilometriä etäisyydellä Vöyrin keskustaajamasta kunnan koillisosassa. Etelä-Pohjanmaan maakunta sijoittuu hankealueen kaakkoispuolelle lähimmillään noin 300 metrin etäisyydelle hankealueesta. Hankealueen laajuus on noin 1 200 hehtaaria. Voimaloiden lukumäärä hankealueella on enintään 9. Tuulivoimaloiden yksikköteho on alustavasti enintään 10 MW. Voimaloiden suunniteltu roottorin halkaisija on noin 200 metriä kokonaiskorkeuden ollessa korkeintaan 300 metriä. Olemme havainneet että, tuulivoimayhtiöillä on systemaattinen luonnoneliöstön sekä luonnonarvojen tuhoamisprosessi käynnissä, jossa vähätellään ja vesitetään jo olemassa olevaa tutkimustietoa hankekohtaisilla selvityksillä ja maastokartoituksilla. Nämä selvitykset jäävät varsin suppealle tasolle olemassa oleviin tieteellisiin tutkimuksiin nähden ja selvitysten tekijät eivät ne ole puolueettomia. Tuorein luontovaikutustutkimus on Sykeltä: YouTube-kanavalla, Maatuulivoiman ja aurinkovoiman luontovaikutukset - Hiilineutraali-webinaari 11.2.2025. Uusia maatuulivoima-alueita kaavoitettaessa tulee suunnittelussa noudattaa varovaisuusperiaatetta ja tarveharkintaa.

SLL Pohjanmaan piiri muistuttaa, että uusi luonnonsuojelulaki astui voimaan 1.6.2023. LSL:n 7 §:n varovaisuusperiaatteen (EU:n varautumisperiaate) mukaan lain mukaisessa päätöksenteossa on kiinnitettävä huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen uhkaan. Suomen biodiversiteettipolitiikka pohjaa kansalliseen biodiversiteettistrategiaan ja toimintaohjelmaan. Strategiassa huomioidaan kansallisten tavoitteiden lisäksi YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen tavoitteet sekä EU:n biodiversiteettistrategia. Pohjalaismaakunnilla on myös oma LUMO-ohjelma, jonka tarkoitus on löytää keinot luontokadon pysäyttämiseen 2030 mennessä ja vuonna 2035 mennessä maakunnat ovat jo luontopositiivisia. Elinympäristöjen pirstoutuminen on edennyt liian pitkälle kiihtyvän tuulivoimarakentamisen myötä. Voimalapaikka VE1 tulee poistaa suunnitelmasta, koska elinympäristöt myös kallioympäristöt ovat pirstoutuneita, joten edes pienikään osa ei saa tuhoutua.

Linnusto

Selvityksessä myönnetään selkeästi kohdassa 332/ 579 vaikutukset linnustoon: ”Epäsuorien vaikutusten, kuten lintujen ruokailulentoihin kohdistuvien estevaikutusten ja saalistusalueen muutoksen, osalta vaikutusalue voi ulottua jopa useamman kymmenen kilometrin etäisyydelle, jos tuulivoimalat sijoittuvat esimerkiksi lintujen pesimäalueiden ja merkittävien ruokailualueiden väliin tai muuttokaudella lepäilyalueen ja yöpymisalueen väliin.” Yhteisvaikutuksia ei voida realistisesti arvioida koska sen ympäristöön on tuotannossa, rakenteilla tai suunnitellaan noin 260 voimalaa alle 30 kilometrin säteelle. Linnustoselvitykset tulee suorittaa oikea-aikaisesti, riittävässä laajuudessa ja usean vuoden ajan, jotta voidaan poissulkea myös vuosien välinen vaihtelu ja vaihtelevan ravintotilanteen vaikutukset.

Kohdassa 333/ 579 todetaan seuraavaa: ”Muuttavan linnuston osalta vaikutusalue voi teoriassa ulottua lintujen pesimäalueelta niiden koko muuttoreitin varrelle ja aina talvehtimisalueelle saakka. Linnustoon kohdistuvien yhteisvaikutusten osalta tässä hankkeessa on mahdollista tarkastella luotettavasti vain länsirannikon ja Pohjois-Suomen muuttoreittien varrelle sijoittuvia ja hankealueen ympäristöön sijoittuvia rakennettuja ja rakenteilla olevia tuulivoima-alueita sekä suunniteltuja tuulivoimahankkeita.” Mitä tarkoitetaan vaikutuksella ja vaikutusalueella, jos tuulivoimarakentamisella ja tuulivoimalla ei ole vaikutusta eliöihin?

Linnustoselvityksessä todetaan kohdassa 13/73 ”Eryistä huomiota kiinnitettiin hankealueen läheisyydessä esiintyvien merikotkan ja kalasääsken liikkumiseen. Hankealue kuuluu merikotkareviirille, jota tässä kutsutaan Storbötetin reviiriksi. Hankealueen lounaispuolella sijaitsee aktiivinen kalasääsken pesäpaikka. Vargitmossenin maastotarkkailujen lisäksi käytössä oli päiväpetolintujen tarkkailutietojen lentoreitit läheiseltä Storbötetin tuulivoima hankkeelta kesältä 2024 (PROKON Oy).” Muistutamme, että merikotka ja kalasääksi ovat rauhoitettuja Suomessa. Selvityksessä todettiin, että sääksen ravinnonhakumatkat suuntautuvat hankealueen kautta merialueelle. Tällä todettiin olevan kohtalaisen negatiivisia vaikutuksia lajin esiintymiseen. 352/579

Kohdassa todetaan seuraavaa päiväpetolintujen osalta: ”Vargitmossenin tarkkailussa havaittiin 73 päiväpetolinnun lentoa, jotka koskivat kahdeksaa lajia ja 89 yksilöä. Eniten lentoja oli mehiläishaukalla (19), kalasääskellä (18), merikotkalla (12) varpushaukalla (10) ja hiirihaukalla (8). Tuulihaukalla, sinisuohaukalla ja ruskosuohaukalla lentoja oli vain 1–2 kullakin. Kalasääskellä lennot koskivat 23 yksilöä ja mehiläishaukalla 30 yksilöä. Muiden lajien lennot olivat yksittäisiä lintuja. Merikotkan lennoista neljän, kalasääsken 11, varpushaukan 6, hiirihaukan 5 ja mehiläishaukan 27 yksilön lennot suuntautuivat hankealueen kautta. Vastaavasti törmäyskorkeudella tapahtuneet lennot olivat kaikkien lentojen osalta: merikotka 12, kalasääski 17, varpushaukka 2, hiirihaukka 4 ja mehiläishaukka 22 yksilöä.” SLL Pohjanmaan piiri katsoo, ettei merikotkien, sääksen ja muiden päiväpetolintujen törmäysriskien minimoimiseksi riitä pelkkä voimalapaikkojen poistaminen. Merikotkan ja sääksen osalta hankealue sekä lähiseutu muodostuvat liian ahtaiksi, kun huomioidaan ympärille suunnitellut ja tuotannossa olevat tuulivoima-alueet ja niiden yhteisvaikutus. Erityisesti suurten petolintujen lento- ja saalistusreitit tulee selvittää ja mallintaa. Päiväpetolintuselvityskin tukee ajatusta, ettei tälle alueelle tule rakentaa tuulivoimaa!

Hankealueelta kartoitettiin yhteensä 68 lintulajia, joista mahdollisesti pesiväksi tulkittiin 15 lajia, todennäköisesti pesiväksi 30 lajia ja varmasti pesiväksi 19 lajia. Maalinnuston tiheyden todettiin olevan tavanomaista korkeampi selvitysalueella; noin 191 paria/km². Lajisto oli keskittynyt melko pienelle alueelle muutama linnustollisesti arvokkaaseen elinympäristöön, vaikka hankealueen metsät ovat voimakkaasti käsiteltyjä talousmetsiä. Vanhan metsän lajeista löytyi metso, kanahaukka, palokärki, kulorastas, idänuunilintu ja puukiiپیjä, sekä kosteikkolajeista pajusirkku, ruokokerttunen ja taivaanvuohi. Lisäksi varsinaisia vesilintuja olivat laulujoutsen, haapana, tavi ja telkkä. Huomionarvoisista lajeista valtakunnallisesti uhanalaisiksi (EN, VU) luokiteltuja lajeja olivat haapana, pyy, hiirihaukka, tervapääsky, törmäpääsky, haarapääsky, pensastasku, hömötiainen, töyhtötiainen, viherpeippo ja pajusirkku. Suojelullisesti huomionarvoisista lajeista runsaimpia ovat pistelaskennan perusteella hömötiainen, teeri, leppälintu ja kurki.

Liite 1

Huomautamme, että metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitys olisi tullut tehdä useampana peräkkäisenä vuotena eikä vain yhtenä päivänä. Törmäysvaikutuksia ei voida arvioida tämän perusteella, joten SLL Pohjanmaan piiri katsoo selityksen jäävän varsin kevyelle tasolle tältä osin. Hankealueen linnusto on runsasta, jolloin lintujen törmäysriski nousee huomattavaksi, jos suunnitellut rakennelmat sijaitsevat pesäpaikan /yöpymispaikan ja ruokailualueen välissä, tällöin linnut lentävät yleensä matalalla. 347/579 kohdassa todetaan seuraavaa: ”Vargitmossenin kevätmuuton seurannassa havaittiin 7.4.– 3.5.2023 välisenä aikana (10 päivää) yhteensä noin 13 000 muuttavaa, huomionarvoisten lajien yksilöä. Tällaisia ovat suurikokoiset ja törmäykselle alttiit lajit, kuten esimerkiksi hanhet, joutsenet, kurjet ja petolinnut.” Näistä suurin osa oli metsä- ja harmaahanhia, joiden todettiin lentävän törmäyskorkeudella, jolloin niiden kuolemanriski on suuri ja todennäköinen. Tämä voi houkuttaa myös suurpetoja alueelle helpon ravinnon perässä.

”Muutontarkkailuun käytettiin 10 päivää keväällä (7.4. 3.5.2023) ja 10 päivää syksyllä (7.9. – 19.10.2023) eli yhteensä 20 päivää”. Muuttolintujen osalta tarkkailupäiväkriteerit eivät täyttyneet täysin, vaikka käytössä oli myös läheisellä Storbötetin hankealueella vuonna 2024 toteutetun kevät- ja syysmuuton tulokset. Tarkkailua olisi tullut jatkaa useampana vuotena peräkkäin, kuten muidenkin lajien tarkkailua hankealueella. Ympäristöministeriön ohjeistusta Linnustovaikutusten huomioiminen tuulivoimarakentamisessa tulee noudattaa. Siinä ohjeistetaan käyttämään muutontarkkailuun 30 päivää keväällä ja 30 päivää syksyllä, koska hankealueen läheisyyteen on tulossa huomattava määrä tuulivoimaloita.

Liito-orava

Muistutamme, että varovaisuusperiaatteen mukaisesti liito-oravakartoituksia tulee tehostaa ja jatkaa, jotta kaikki lajin kulkureitit, lisääntymis- ja levähdyspaikat voidaan paikallistaa. Lisäksi liito-oravan esiintyminen tulee selvittää useina peräkkäisinä vuosina, jotta saadaan tarkempi kuva elinpiireistä. Liito-orava on EU:n luontodirektiivin IV (a) laji, minkä lisäksi se on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) Suomessa. Luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukaan tiukkaa suojelua vaativia levähdys- ja lisääntymispaikkoja ei saa hävittää eikä huonontaa. KHO on antanut päätöksen (2451/2023), jossa se ottaa kantaan EUT:n päätös C/477/19 Mikä tarkoittaa: aikaisemmin tunnistettua lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää, jos alue edelleen soveltuu liito-oravalle, vaikka merkkejä liito-oravan esiintymisestä tarkastaessa ei löydettäisi -> asumaton paikka on edelleen suojeltu.

Tuulivoimamelun infraäänien vaikutusta liito-oraviin ei ole tutkittu vielä ollenkaan. Alueella esiintyvät hyönteiset, pieneliöt sekä maaperän pieneliöt olisi tullut myös kartoittaa, koska alueelta löytyy takuuvarmasti vanhojen metsien lajeja, tulee niiden elinympäristöt suojella. Viitasammakon ja lepakoiden osalta tulee selvitykset tehdä oikea-aikaisesti sekä kartoittaa useampana vuotena, että saadaan tarkka kuva niiden elinpiireistä ja lepakoiden muuttoväylistä. Pelkkä yhden kauden ja yhden tai kahden päivän selvitykset eivät ole riittävän kattavia. Vuosittainen vaihtelu reviiereillä voi olla suurta. Miten turvataan eliöiden reviirien riittävä koko ja laadukas elinympäristö, sekä viheryhteydet eli vaellusreitit? Koko kaavoitusalue on lähtökohtaisesti erittäin luontorikas, joten sitä ei tule tuhota tuulivoimarakentamisella!

Hirvikanta

Rannikkoalue on merkittävää hirvien vasomisaluetta, tämä tulee huomioida. Alueelle tulee jäädä metsästyksen soveltuvia maita. Hirvikannan tulisi olla tasainen ympäri maakunnan, jotta vältytään hirvihuolta metsissä ja pelloilla, sekä hirvien välisiltä taudeilta. Ylipäättään riistakantojen hallinta vaikeutuu, jos tuulivoimaa rakennetaan liian tiheästi. Liian lähekkäin sijoitetut tuulivoima-alueet synnyttävät ennalta-arvaamattomia yhteisvaikutuksia, joita on vaikeaa ennustaa realistisesti. Toteutuessaan hanke pirstoo hyvin laajan metsäalueen täysin ja näin ollen heikentää monen eliölajin elinoloja.

Eliöstö ja tutkimustieto

Tuoreen SYKE:n tutkimuksen mukaan eläimet ovat stressaantuneempia tuulivoimaloiden lähellä kuin elinympäristöissä, joissa ei ole tuulivoimaa. Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja neljäntoista tuulivoimayhtiön yhteishankkeessa ”Metsäeläinten esiintyminen ja elinympäristöjen käyttö tuulivoimaloiden lähialueilla (WINDLIFE)” vuosina 2023–2027 tullaan selvittämään tuulivoiman vaikutuksia suteen, metsäpeuraan ja maakotkaan sekä poronhoitoon ja poronhoidon kustannuksiin, joten tieto tuulivoiman vaikutuksista on tulevaisuudessa lisääntymässä. Näitä tutkimustuloksia tulisi odottaa ennen laajamittaista tuulivoiman rakentamista.

Melu

Melua tulee mallintaa eri sääolosuhteissa ja eri vuoden aikoina, jotta saadaan selville merkityksellisen sykinnän määrä. Se tulee ilmi vain tietynlaisissa sääolosuhteissa ja vuodenaikoina. ”Ympäristömelu taipuu aina kylmemmän ilman suuntaan, eli päivisin tuulivoimalan säteilevä ääni taipuu tavallisesti ylöspäin, koska ilmanlämpötila pienenee mentäessä ylöspäin. Yöaikana tilanne on toinen syyskesällä, syksyllä ja talvella, koska maanpinnan lämpötila on alhaisempi kuin ylempänä. Tällöin tuulivoimaloiden säteilemä ääni kaartuu alaspäin ja voi olla olennaisesti voimakkaampaa kuin päivällä.” (VTT:n entinen johtava tutkija ja äänenhallintaryhmän ryhmäpäällikkö Hannu Nykänen) Jos aiotte jatkaa hankkeen valmistelua, tulee sen melumittaus toteuttaa autenttisissa olosuhteissa jo rakentuneilla alueilla. Lisäksi tulee ottaa huomioon yhteismeluvaikutus ja vaikutukset herkkien kohteiden eli asutuksen, avoimien pelto-, suo- ja vesialueiden maisemaan ja äänimaailmaan. Lisäksi melupäästön lähtöarvoihin tulee lisätä 5dB:n sanktio. Tuulivoimaloiden välinen etäisyys tulee olla riittävän pitkä. Liian lähelle toisiaan tuulen yläpuolella oleva voimala vaikuttaa voimakkaasti tuulen alapuolella olevan voimalan toimintaan. Seurauksena voi olla sekä voimalan tuottaman sähkötehon pieneneminen että pienitaajuisen melun ja infraäänien säteilyn voimakkuuden lisääntyminen. Hankealueiden läheisyys lisää melua ja yhteisvaikutuksia.

Mikromuovi

Mikromuovin leviäminen ympäristöön on yksi pahimmista piilohaitoista, joita tuulivoimarakentamiseen liittyy. Tuoreen saksalaisen tutkimuksen, Windkraft und unbekante Auswirkungen auf die Umwelt (29.1.2025) mukaan yhden tuulivoimalan lavat voivat tuottaa jopa 30–150 kg mikromuovia vuodessa. Norjalainen tutkimus (Leading Edge erosion and pollution from wind turbine blades, 8.7.2021) puolestaan osoittaa, että kun lavan pituus ylittää 60 metriä, kasvaa lapojen eroosio-ongelma eksponentiaalisesti. Eroosiota tapahtuu, kun lavat altistuvat jatkuvasti vaativille sääolosuhteille, kuten UV-säteilylle, tuulelle, rakeille, jäälle, rankkasateelle ja lämpötilavaihteluille. Lisäksi ne keräävät hyönteisiä ja joutuvat alltiiksi jopa salamaiskuille. Etenkin lapojen etupintaan kohdistuu kulutusta ja siksi ne vahvistetaan aineilla, jotka sisältävät ”ikuisuuskemikaalien” PFAS-yhdisteitä ja bisfenoli A:ta (BPA), jotka ovat tutkitusti ympäristölle ja terveydelle haitallisia. Mitä korkeammalla lavat pyörivät, sitä laajemmalle näistä irtoavat aineet leviävät. Tuulivoimaloiden mikromuovipäästöt ovat vakava ja kasvava ympäristöongelma, jota ei voida enää sivuuttaa.

Vieraslajit

Maankäytön kiihtyessä vieraslajien leviämiskasvu on hallitsematon uhka varsinkin luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeillä alueilla sekä suojelualueiden reunoilla. Rakentaminen vaatii suurien maamassojen siirtämistä ja vaihtoa. Hankealueella oli jo havaintoja vieraslajeista. Vieraslajit kulkeutuvat työkonien renkaiden mukana alueelle tämä on otettava huomioon. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen ((EU) N:o 1143/2014) ja laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015). Energiatoteutusalueiden rakennuttaja tulee velvoittaa, ettei käytetä saastuneita maamassoja alueilla. Toimijoille tulee asettaa usean vuoden seuranta- ja torjuntavelvoite vieraslajeille. On käynyt ilmi, että tuulivoimaloiden ympäristöjä, teitä ja sorakoita on käsitelty kasvinsuojeluaineilla, jotta ehkäistään kasvien kasvaminen. Tämä käytäntö aiheuttaa

Liite 1

ympäristön pilaantumisriskin. Varsinkin vesistöjen ja pohjavesialueiden lähellä kasvinsuojeluaineiden käyttö tulee kieltää. Kasvinsuojeluaineet vaikuttavat ympäröivän kasvillisuuden lisäksi myös riistaan sekä muihin eläimiin.

Ekologinen kompensatio ja ennallistaminen

Kustens Vind Ab hanketoimija ei ole esittänyt YVA-arviointiselostuksessa ajatusta luonnonsuojelulain mukaisesta ekologisesta kompensatiosta tai muista luontohyvitystoimenpiteistä. Vastuullinen hanketoimija esittää näitä toimia. Vöyrin kunnan olisi myös syytä ottaa tämä asia esille kyseisen hanketoimijan kanssa. Me SLL Pohjanmaan piiriltä olemme nostaneet esiin ekologisen kompensatian sekä luontohyvityksen monen hankkeen yhteydessä ja käyneet keskustelua hyvin tuloksin. Jos alueelle rakennetaan, tulee sen maankäyttö kompensoida riittävän laajasti ekologisen kompensatian keinoin, ennallistamalla samalta seudulta elinympäristöjä tai soita, joita häviää maankäytön alle. Kompensatioalueen tulee olla laajempi kuin hankealueen, koska luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemien laatu heikkenee merkittävästi rakennusvaiheessa, eikä se palaudu koskaan entiselleen. Ekologista kompensatiota ei ole pelkkä puiden istutus, eikä paikallisten yhdistysten tukeminen tai tulipaikkojen rakentaminen metsästysseuroille. Huomautamme vielä, että maanvuokrasopimukseen tulee kirjata velvoite, että hanketoimija perustaa purkurahaston ja maksaa voimalan sekä perustusten purkukustannukset sekä alueen ennallistamisen.

Lopuksi

SLL Pohjanmaan piirin mielipide on, että nykyiset biodiversiteettitavoitteet, jotka koskevat myös Vöyrin kuntaa ovat tuulivoimantuotannon kanssa selkeästi ristiriidassa keskenään. Siksi tämä alue tulee jättää rakentamatta tuulivoimantuotannolle, jotta voidaan tehdä korjausliike.

Lisäksi kysymme:

- Mihin tätä hanketta tarvitaan?
- Mihin tällä alueella tuotettu sähkö on tarkoitus myydä?
- Mistä voimaloihin ja tiestöön tarvittava maa-aines tullaan hankkimaan kestävästi?
- Mikä on hankealueelta poistettavan puuston määrä? Kohteesta tulee tehdä koko elinkaaren aikainen hiilitaselaskelma, eikä pelkkiä suppeita hiilinielulaskemia.
- Miten varmistetaan tämän hankkeen vaikutusten puolueeton arviointi?

SLL Pohjanmaan piiri muistuttaa, että vihreä/puhdas siirtymä on muutos kohti kestävästä taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen ja luonnon kantokyvyn heikentämiseen. Se nojaa kiertotalouteen ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin. Siirtymä onnistuu vain, kun ilmaston rinnalla huomioidaan muut ympäristö- ja luontovaikutukset. Tämä on usein unohtunut vihreän/puhtaan siirtymän kiihtyessä. Globaaleja ilmastopäästöjä ei voida vähentää pelkästään tuulivoimarakentamisella Suomessa. Vihreää eli kestävästä siirtymää tulisi energiatalouden puolesta tarkastella alueellisesti. Sekä tuotantoa että kulutusta tulee kohtuullistaa ja energiaa tuottaa paikallisia vahvuuksia korostaen.

”Luontohaittamaksulla, maankäytönmuutosmaksulla tai rakentamista ja muuta maankäyttöä koskevalla velvoittavalla ekologisella kompensatiolla voitaisiin toteuttaa ”aiheuttaja maksaa” -periaatetta ja hillitä luontohaittojen syntymistä ja siirtää maankäytön luontovaikutuksista syntyvää kustannusrasitusta niille toimijoille, jotka ovat vastuussa luonnon tilan heikentämisestä.”
Luontopaneeli 2023 SLL Pohjanmaan piiri katsoo vastuullisimmaksi ja eettisimmäksi ratkaisuksi VE0

Telia

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa voimaloiden sijoituksista, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä tuulivoimahankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Uudenkaarlepyyn kaupunki

Projektansvarige Oy Kustens Vind Ab planerar Vargitmossens vindkraftspark i Vörå kommun. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten (EPOELY), kontaktmyndighet vid bedömningsförfaranden, har begärt utlåtande av Nykarleby stad angående projektet. FCG Oy fungerar som konsult och har uppgjort handlingarna. MKB-beskrivningen är framlagd till påseende 11.2-1.4.2025 och hittas i sin helhet på kontaktmyndighetens hemsida: Vargitmossens vindkraftsprojekt, Vörå Området är beläget ca 4km sydost om Oravais centrum och ca 13 km sydväst från Jeppo centrum. Projektområdet är ca 1200 ha stort och består till stor del av utdikad myr och ekonomiskog. För projektet utreds två alternativ: ALT 1 (9 kraftverk) och ALT 2 (6 kraftverk) som jämförs mot ett sk. nollalternativ, ALT0 där projektet inte genomförs. I båda alternativen utreds möjligheten att bygga max 300 m höga vindkraftverk med en enhetskapacitet på högst 10MW. Den el som produceras överförs med jordkablar längs en befintlig kabelsträckning, till en kommande elstation ca 3,1km nordväst om vindkraftsområdet, i närheten av Oravais fabrik.

I Österbottens landskapsplan 2040 finns inte området anvisat som ett vindkraftsområde. Österbottens förbunds landskapsfullmäktige godkände den 16.12.2024 Österbottens landskapsplan 2050 men planen har inte vunnit laga kraft pga besvär. Båda alternativen man utreder sträcker sig utanför anvisat vindkraftsområde i landskapsplanen 2050. Vargitmossens vindkraftsprojekt bildar ett enda stort vindkraftsområde tillsammans med de intilliggande vindkraftsparkerna Storbacken och Mörknässkogen, vilket gör detta till ett regionalt betydande vindkraftsområde. Därtill är avståndet till Trollkullen och Storbötet (Vörå och Nykarleby) väldigt nära och landskapskonsekvenserna från det öppna åkerlandskapet i Pensala kommer att vara väldigt stor. TA anser att det hade varit bra om man hade utrett ett alternativ som hållit sig inom landskapsplanen 2050 anvisat område för vindkraft.

Det konstateras även att en sammantagen konsekvens är att områden mellan vindkraftsområdena blivit mindre attraktiva som plats för boende pga förändringarna i landskapet. Inom de närmaste åren är Pensala by omringad av upp till 111 vindkraftverk. Förändringen kan vara till och med väldigt stor. Man bör uppdatera antalet kraftverk till 9 för Dalalandets projekt och Björkbacken till 22 kraftverk. Visualiseringar, modelleringar och sammantagna konsekvenser bör uppdateras med samma antal kraftverk. Stadsfullmäktige beslöt den 12.12.2024 att inleda planläggning av ett nytt vindkraftsområde öster om Jeppo. I den fortsatta planeringen kan man vara i kontakt med tekniska avdelningen för uppdaterad information om aktuella vindkraftsprojekt.

Skuggningen överskrider redan i nuläget av de vindkraftverk som finns i närheten till Vargitmossens projekt vid 2 receptorpunkter. ALT1 påverkar skuggningen för bostadsbyggnad A och ökar på skuggtimmarna med 2:2 h/a enligt modelleringen till totalt 11:11 h/a. Tekniska avdelningen (TA) anser att man inte bör planera så att skuggtimmarna ökar vid några bostadsbyggnader och man bör hålla sig under de rekommenderade 8 h/a. I den fortsatta planeringen rekommenderas att man stryker det kraftverk som orsakar att skuggtimmarna höjs enligt ALT1 eller fortsätter planläggningsprocessen enligt ALT 2 för att undvika större olägenheter. TA rekommenderar att man lindrar konsekvenserna i planläggningsskedet och inte i bygglovsskedet. Det rekommenderade gränsvärdet 40 dB(A) överskrider i dagsläget vid bostadsbyggnad C (40,9 dB(A)). Vid modelleringen användes 106,0 + 2,0 decibel som utgångsnivå för kraftverken. Enligt modelleringarna ökar ALT1 medelljudnivån med 0,14 dB(A) till 41,0 dB(A).

Man bör planlägga för att minimera olägenheter och TA anser att man bör utreda ett alternativ där bullret inte ökar vid bostadsbyggnad C. Man har inte beaktat Roukus vindkraftsprojekt som ligger på

ca 3km avstånd sydväst om Vargitmossens vindkraftsprojekt i de sammantagna modelleringarna. TA rekommenderar att man i den fortsatta planeringen tar med alla närliggande projekt i sammantagna modelleringar för att få en bättre helhetsbild av konsekvenserna. För projektet har uppgjorts en skild rovfågelutredning (sekretessbelagd). Där konstateras att de sammantagna konsekvenserna för havsörnen har en stor betydelse för reviret ifall alla kraftverk byggs som planeras.

Beslutet meddelas NTM-centralen i Södra Österbotten, Dnr EPOELY/3426/2023.

Beslut Förslaget godkändes med följande tillägg: det förutsätts att flyghinderljusen avskärmas neråt för att inte störa befolkningen. Justerades omedelbart.

Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalousviranomainen

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus pyytää lausuntoa Varsinais-Suomen ELY-keskukselta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta, Vargitmossenin tuulivoimahanke, Vöyri. Lausunnon laatimiseen on osallistunut ELY-keskuksen kalatalouspalvelut -yksikkö. Arviointiselostuksen mukaan tuulivoimahankkeen toimenpiteet eivät vaikuta heikentävästi Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmien 2022–2027 tavoitteisiin. Arviointiselostuksen mukaan hankealueella tehdyt toimenpiteet eivät heikennä kalaston eikä kalastuksen tilaa pääpurkureiteillä ja sitä kautta Kimojoen tilaa.

ELY-keskus katsoo, että hankealueella sijaitsevan Kimojoen kalataloudellinen merkitys on vähäinen. Joessa on neljä patoa, jotka muodostavat täydellisen vaellusesteen. Joessa esiintyy jonkin verran haukea ja ahventa. Kimojoki kuitenkin laskee Oravaisten Norrfjärdeniin, jonka suisto on merkittävä kalojen kutualue ja siten herkkä kiintoainelaskeumalle. Rakentamisen aikaisista vaikutuksista on siten syytä tarkkailla kiintoainekuormitusta, happamien sulfaattimaiden päästöjä sekä alueelta liukenevan kadmiumin pitoisuuksia, erityisesti alapuolisessa vesistössä.

Vöyrin kunta, rakennus- ja ympäristölautakunta?

Kustens Vind Oy Ab har till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten skickat in ett miljökonsekvensprogram enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB-förfarande) för Vargitmossens vindkraftsprojekt i Vörå. Bedömningsprogrammet är den projektansvariges plan om hur miljökonsekvensbedömningen ska genomföras i projektet. För att förverkliga en vindkraftspark krävs ett förfarande för miljökonsekvensbedömning enligt lagen om miljökonsekvensbedömning (252/2017) alltid då projektet omfattar minst 10 vindkraftverk eller då kraftverkens totala effekt överstiger 45 MW.

Alternativ som presenteras i MKB-programmet:

ALT 0: projektet genomförs inte

ALT 1: I området byggs högst 9 vindkraftverk. Totalhöjden för vindkraftverken är högst 300 meter och enhetseffekten högst 10 MW. ALT 2: I området byggs högst 6 vindkraftverk. Totalhöjden för vindkraftverken är högst 300 m och enhetseffekten högst 10 MW.

Elöverföring ALTA: Den el som produceras i projektet kommer att överföras från kraftverken till Vargitmossens elstation, som byggs nära Oravais fabrik, på den nordvästra sidan av projektområdet. Överföringen sker helt med 20–45 kV jordkablar och längden på kabeln är cirka 3,1 kilometer. Projektet kommer att anslutas till det nationella nätet via Jussila-Lotlax 110 kV kraftledning (Oravais grenledning).

Handlingarna är till påseende under tiden 5.3. – 3.4.2024 på adressen [www.miljo.- fi/vargitmossen-vindkraft-MKB](http://www.miljo.fi/vargitmossen-vindkraft-MKB) Projektområdet är beläget ca. 4 km från Oravais centrum och 17 kilometer från Vörå centrum i kommunens nordöstra del. Landskapet Södra Österbotten ligger på sydöstra sidan av projektområdet, på ett avstånd av cirka 300 meter från projektområdet. Projektet omfattar ca. 1 200 hektar. Antalet vindkraftverk på området är högst 9 och enhetseffekten för vindkraftverken är initialt högst 10 MW. Den planerade rotordiametern är ca. 200 m och totalhöjden högst 300 meter.

Varje vindkraftverk består av fundament, torn, maskinhus och rotor. Vindkraftverkens torn och maskinhus förses med flyghinderljus. Vindkraftverkens torn kan vara av antingen stålkonstruktion, betongkonstruktion eller en kombination av dem. Servicevägnätet för vindkraftsparken byggs i möjligaste mån med utnyttjande och förbättring av befintligt vägnät som redan finns på området.

Väster om projektområdet på cirka två kilometers avstånd från kraftverken i ALT1 ligger byn Kimo. Längs Jeppovägen norr om projektområdet ligger byarna Österby och Pensala och söder om projektområdet, på cirka fyra kilometers avstånd från kraftverken i ALT1 ligger byn Komossa. På under två kilometers avstånd från kraftverken i ALT1 finns två bostads- och fyra fritidsbyggnader. På under två kilometers avstånd från kraftverken i ALT2 finns en bostadsbyggnad och tre fritidsbyggnader. I närheten av kabelrutten finns inga fritidsbyggnader. På under 500 meters avstånd finns sex bostadsbyggnader. Vargitmossens projektområde omges av Storbackens vindkraftsområde på västra sidan, och Mörknässkogen och Storbötet på östra sidan. Närmaste nationellt värdefulla landskapsområde är Kimo ådals odlingslandskap på ca 1,2 kilometers avstånd. Den byggda kulturmiljön av riksintresse som ligger närmast de planerade kraftverken i Vargitmossen är Kimo bruk, objektet ligger cirka 2,9 kilometer sydväst om kraftverken i båda alternativen. Området ägs huvudsakligen av privata markägare. Den projektansvarige har ingått markarrendeavtal med markägarna på projektområdet.

Jordmånen i projektområdet består huvudsakligen av olika tjocka torvskikt, blandade jordarter, en finkornig jordart, en grovkornig jordart samt bergmark. Sannolikheten för förekomst av sura sulfatjordar varierar i projektområdet. I den mellersta delen av projektområdet finns ett område med stor sannolikhet för förekomst av sura sulfatjordar. De planerade kraftverken ligger inte i området i fråga. I projektområdet finns även många områden där sannolikheten för sura sulfatjordar är medelstor. Huvudvattendragen i avrinningsområdet är Keskis träsk, Röukas träsk, Kalapää träsk på den södra sidan av projektområdet. Från dessa vattendrag strömmar vattnet norrut längs Hypbäcken och Kimo å. Ytvattnet från avrinningsområdet mynnar ut i havet i Norrfjärdens område.

Den södra delen av projektområdet ligger på Rävholstret (1055951) grundvattenområde. I den östra kanten av projektområdet ligger Pensalkangan (1055901) grundvattenområde på cirka 500 meters avstånd från ett kraftverk i ALT1 och på ca 1,8 km:s avstånd från ett kraftverk i ALT2. I den västra kanten av projektområdet ligger Kimo Norra (1055908) grundvattenområde på cirka 600 meters avstånd från det närmaste kraftverket. I området för jordkabelrutten finns inga grundvattenområden. Utredningarna av skogshönsfåglar och ugglor har gjorts 2020. Ingen separat uppföljning av rovfåglar har gjorts i projektområdet. Enligt artdatacentret finns inga (aktiva) boplatser för skyddsmässigt värdefulla rovfåglar i projektområdet. Uppföljning av vår- och höstflytt en har gjorts i projektområdet 2023.

Närmaste Natura2000-område är Paljakanneva-Åkantmossen (SAC) på ca 0,4 kilometers avstånd från det närmaste kraftverket, på den sydöstra sidan av projektområdet. I samband med projektet görs en Natura-bedömning enligt 35 § naturvårdslagen. På kabrutten eller i dess närhet finns inga skyddsområden eller områden som ingår i skyddsprogram. Det närmaste internationellt viktiga fågelområdet (IBA) ligger på ca 23 kilometers avstånd nordväst från projektområdet.

Närmaste nationellt viktiga fågelområdet (FINIBA) är Oravaisfjärden (730071) på ca 6 kilometers avstånd väster om kraftverken. I projektområdet och på den planerade kabelrutten görs en

arkeologisk inventering. I MKB-processen bedöms projektets konsekvenser för följande: markanvändningen, landskapet och de betydande landskapsområdena, arkeologiska objekt, naturmiljön på byggnadsplatserna, häckande fåglar och flyttfåglar, djur och djurarter som ingår i habitatdirektivet, Natura2000 och andra naturskyddsområden i närområdet, människans hälsa, levnadsförhållanden och trivsel, samverkan med andra projekt samt buller och skuggningar.

Följande påpekanden om det presenterade miljökonsekvensprogrammet: Projektområdet bör avgränsas helt utanför 1055951 Rävholstret grundvattenområde. I dagsläget går projektområdet i södra delen in på Rävholstret-grundvattenområdet, vilket även tidigare påpekats i samband med ett MKB-uppföljningsmöte som ordnats mellan projektör, konsult, myndigheter och andra intressenter 15.1.2024. Projektansvarige bör även vara medveten om att grundförutsättningen för att ett projekt ska vara möjlig att planera är att den inte i sig eller tillsammans med andra projekt orsakar olägenheter i form av buller eller skuggningar för nära bosättning.

Redan idag finns vindkraftverk norrut från projektområdet, som tillsammans med andra vindkraftsprojekt orsakar enligt modelleringar för höga bullervärden för bosättning, och där miljövårdsmyndigheten varit tvungen att styra verksamheten med miljötillstånd. Placeringen av Vargit mossens vindkraftsprojekt får alltså inte ytterligare öka bullerbelastningen norrut mot bosättningen i Österby. I tabell 6-1 s. 41 Övriga vindkraftsprojekt på under 30 kilometers avstånd (situation 28.11.2023) (Finska vindkraftsföreningen i Finland rf 2023f) finns följande felaktigheter:

- Norrkangan vindkraftverket ska vara "tillstånd beviljat" i stället för "planläggning pågår".
- Lotlax vindkraftverken ska vara 2 st i stället för 3 st.

Gällande utredning av fåglar kan påpekas att de stora rovfåglarnas födosökningsrutten ska utredas, eftersom stora rovfåglar häckar i närområdet. Enligt miljöförvaltningens anvisning 6/2016 Linnustovaikutisten arviointi tuulivoilmarakentamisessa, ska häckande och rastande fåglar observeras under häckningstid samt vår- och höstflytt observeras under minst tio dagars tid. Gällande flyttfåglar ska vårflytt observeras under mars-maj i södra Finland minst 30 dagar och i norra Finland minst 20 dagar. Gällande höstflytt ska observationer göras under tiden augusti-november minst 30 dagar i södra Finland och 20 dagar i norra Finland.

Enligt MKB-programmet har terrängobservationer med flyttfåglar gjorts under 10 dagars tid under våren och 10 dagar under hösten, totalt 20 terrängarbetsdagar, alltså man kan konstatera att observationsdagarna är för få. Gällande kap 9.12.3 Utnyttjande av naturtillgångar, uppges felaktigt att det skulle finnas två giltiga marktåktstillstånd i Fulbergsändans område. Där finns bara ett giltigt marktåktstillstånd, som är giltigt till den 27.1.2028. Tåktillståndet för tagning av grus och sand i Paljak har avslutats 2023, så där finns inte några ikraftvarande tillstånd kvar. I övrigt anser byggnads- och miljönämnden att MKB-programmet samt konsekvenserna som ska bedömas gällande Vargit mossens vindkraftsprojekt som tillräckliga.

BMN § 19

BESLUT: Godkändes.

Kustens Vind Oy Ab har till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten skickat in en bedömningsbeskrivning enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning för Vargit mossens vindkraftsprojekt i Vörå, samt en Naturbedömning enligt § 35 i naturvårdslagen. Bedömningsbeskrivningen är den projektansvariges framställning om projektet och dess sannolikt

betydande miljökonsekvenser. Handlingarna är till påseende under kungörelsetiden 11.2. – 1.4.2025 på adressen ---

Föreslås att nämnden omfattar beredningen nedan som utlåtande: Direkta felaktigheter i texten:

- I sammanfattningen finns felaktigheter i omgivande parkers uppgifter.
- På sidan 167 har man uppgett fel höjder och fel årtal för inledande av verksamhet på omkringliggande vindkraftverk.
- På sidan 173 uppges fel höjder och fel antal på kraftverken i Storbötetområdet.
- På s. 174 uppges fel höjd på Trollkullen vindkraftverket.
- På sidan 200 uppges fel höjd på kraftverken som är under byggnation i Låfax.
- I MKB-beskrivningens bilaga 7, naturabedömning, s. 5, tabell 1 har man felaktigheter gällande omgivande vindkraftsprojekts antal vindkraftverk och hur långt projekten har avancerat. Det verkar vara uppenbara svårigheter att hålla reda på alla vindkraftverksprojekt i nejden.
- På s. 9 påstås att kommunstyrelsen i Vörå har beslutat inleda utarbetandet av delgeneralplan.
- På s. 88 om aktuella general- och delgeneralplaner uppges att kommunfullmäktige inlett planläggning av vindkraftsområden i Öland, Roukus och Lasor.
- På sidan 116 och 117 uppges att kommunfullmäktige skulle ha inlett planprocesserna för Öland, Roukus och Lasor. Det är planläggningssektionen som beslutar om inledande av planläggning, inte styrelsen eller fullmäktige.
- På s. 69 uppges i texten att på under 1000 meters avstånd från kraftverken bor 119 fasta invånare, i ett stycke, där man behandlar jordkabelrutten. Fel term används i fel sammanhang.
- På sidan 120, där man behandlat buller från vindkraft, uppges i sista styckets sista mening "att Vargitmossens projekt endast orsakar lindriga konsekvenser för skuggningen vid fastigheten i fråga, eftersom den utsätts för mycket skuggning genom vindkraftsparker som redan är i drift eller under uppbyggnad i området." Man har använt fel term i fel sammanhang.
- Både i sammanfattningen och på s. 352 i sista meningen nämns Oravais å. Finns ingen sådan å i kommunen.

Landskapsplan och landskapspåverkan: Vargitmossens båda alternativ, ALT1 och ALT2 är utanför tv-områden i landskapsplanen 2040. Största delen av Vargitmossens ALT1 och ALT2 är inte placerade i enlighet med landskapsplanen 2050:s vindkraftsområde tv-2, områden för vindkraftverk. På sidan 95 bild 7.11 finns en förskjutning i planområdets placering mellan bilderna på landskapsplan 2040 och förslaget till landskapsplan 2050.

Enligt miljökonsekvensbeskrivningen s. 96 skulle tv-2 området ha minskats av från landskapsplanen 2050:s planutkast till förslagsskede p.g.a. utredningar om dagrovfåglar, och att projektören skulle ha kommit överens med Österbottens förbund om att det är möjligt att avvika från landskapsplanen om utredningar visar att kollisionsrisken och konsekvenserna för dagrovfåglarna är tillräckligt lindriga, särskilt i fråga om havsörn. Konstateras kan att både utkastet och förslaget till landskapsplan 2050 har haft lika stora tv-2 områden vid Vargitmossens område. I förhandsutredningarna till landskapsplan 2050, gjorde man en vindkraftsutredning och konsekvensanalys för Österbottens potentiella vindkraftsområden. Där fanns område 67, som inkluderar Vargitmossens vindkraftsområde. I konsekvensanalysen konstaterades att område 67 som helhet skulle innebära måttliga negativa konsekvenser, och området krymptes av till landskapsplaneutkastskedet.

- På sidan 96 påstås också att Vörå kommun har varit i kontakt med Österbottens förbund och framfört att projektet stämmer överens med kommunens mål. Vörå kommun har i sina

utlåtanden till Österbottens förbund gällande landskapsplan 2050 inte skilt tagit ställning till Vargitmossens område.

- På sidan 98 har man konstaterat att Ekoluoma odlingsdal i sydost och Kimo ådals odlingsdal i sydväst är landskapsområden som är särskilt känsliga. Enligt bedömningen av landskapskonsekvenserna riktas de mest betydande landskapskonsekvenserna i närområdet till det nationellt värdefulla landskapsområdet Kimo ådals odlingslandskap i sydväst. Men i följande mening uppges att: Kraftverksplaceringen i Vargitmossen (ALT1, ALT2) har således inga konsekvenser för den gällande landskapsplanens kulturmiljö som är värdefull mer tanke på landskapet eller för det nationellt värdefulla landskapsområdet i förslaget till Österbottens landskapsplan 2050.
- I tabell 8-4 s.196-197 har man bedömt konsekvenserna för Kimo ådals odlingslandskap som stor och för Ekoluoma åkerslätt i Kauhava som måttlig.
- På sidan 126 har man bedömt konflikten med gällande landskapsplanen och förslaget till ny landskapsplan som liten.

En konflikt med en gällande plan som är överordnad kan inte anses ha liten betydelse.

- S. 172: "Strax öster om Oravais tätort i omgivningen av Stubbrödsel syns kraftverk till åkerområdet Norr om Jeppovägen. Alla kraftverk i alla alternativ syns till de mellersta och norra delarna av åkern. Kraftverkens synlighet till åkrarna är inte särskilt betydande eftersom människor inte vistas allmänt på åkrarna och förändringen inte upplevs av särskilt många. Vid den västra kanten av åkerområdet finns några bostadsbyggnader till vilka kraftverken skulle synas enligt analysen, men baserat på flygbildsstudier finns det vegetation på gårdsplanerna som sannolikt förhindrar kraftverkens synlighet direkt till bostadsbyggnaden." Detta är ett spekulativt antagande för att förminska landskapskonsekvenser.
- På sidan 182 konstateras i texten att "Sett från havet på Oravaisfjärden, till exempel från båt, kan kraftverken vara tydliga, men de ligger eventuellt bakom konstruktioner och vegetation i tätorten och de befintliga kraftverken i Storbacken smälter in i landskapet."

Det är ett antagande. Den som rört sig på sjön och betraktat vindkraftverk på avstånd vet att kraftverken framhävs mycket tydligt i klart väder, då man just rör sig på sjön. Det är en mycket stor brist att inte fotomontage gjorts från havet, där stora vindkraftverk syns mycket tydligt. Storbackens och Mörknässkogens vindkraftverk är vindkraftverk i princip på rad, och att påstå att Vargitmossens vindkraftverk "smälter in i landskapet" är ett försök att minimera landskapspåverkan. Även från t.ex. begravningsplatsen i Oravais, där folk rör sig mycket, kunde fotomontage ha uppgjorts.

Tolkningen att landskapskonsekvensernas betydelse skulle vara lindriga för Vargitmossens del kan ifrågasättas. Man motiverar tolkningen med att det redan finns verksamma kraftverk som är synliga, och att andra projekts påverkan är större än Vargitmossens, och Vargitmossens vindkraftverk försvinner i mängden. Ett faktum är som inte kan bortses att omgivande bosättnings toleransnivå minskar ju fler vindkraftverk som byggs.

Påverkan på miljö, grundvatten, kulturarv, jordmån, klimat osv. Vindkraftsområdet har nu helt avgränsats från grundvattenområdet Rävholstret, vilket är bra. Avståndet från närmaste vindkraftverk är 300 m (totalhöjden) till grundvattenområde. Ett vindkraftverk innehåller stora mängder oljor och kylarvätska, och trots att konstruktionerna är sådana att läckage samlas upp i dem, finns det tyvärr alltid risk att det trots det sker läckage till omgivningen. Det har anmälts olje- och bränsleläckage på vindkraftsområden i Vörå under senaste åren, som inte orsakats av själva kraftverken, utan av andra fordon, lyftkranar och generatorer. Ett längre säkerhetsavstånd än totalhöjden kunde nog vara motiverad till ur samhällets synpunkt till viktiga grundvattenområden, det är ändå i princip områden som används till industriell verksamhet det är frågan om.

- Gällande kulturarvet i området har inventeringar gjorts. Flera objekt, både klassade som fasta fornlämningar och andra kulturminnesmärken (främst kolmilor) uppges hamna under planerade servicevägar, jordkabeldragningar och kraftverksområde. Fasta fornlämningar är skyddade enligt lag och får inte utgrävas, överhöljas, ändras, skadas, borttas eller på annat sätt rubbas utan tillstånd. En förutsättning är att i planeringen undviks fornlämningar så långt som möjligt.
- I kap 10 s. 236 identifieras konsekvenser för jordmån, och berggrund, yt- och grundvatten samt fiskar. Man konstaterar att konsekvenser för ytvatten uppstår i samband med byggandet av vindkraftsparken och ifall åtgärder utförs på områden med sura sulfatjordar kan surhet och metaller frigöras i vattendragen till följd av oxidering av svavelhaltiga sediment som förekommer naturligt i marken. Sedan konstaterar man också att projektet kan orsaka konsekvenser för ytvattenbalansen som anknyter till förändringar i vattendelare och strömningsrutten till exempel när en ny väglinje innebär förändringar i strömningsruttena. Byggnad av avrinningsområde ökar även andelen icke-genomsläpplig yta, vilket för sin del minskar infiltreringen av regnvatten i marken och ökar ytavrinningen.
- Men sedan konstateras på sidan 237: "I normala situationer orsakar vindkraftsparker inte någon sådan belastning som skulle påverka ytvattnet. Inte heller åtgärder i samband med underhåll anses ha några konsekvenser för ytvattnets tillstånd. Under driften uppstår inga konsekvenser för ytvattnet." Det finns interna konflikter i texten. Har man i samband med byggandet ändrat på ytavrinning, vattendelare osv, påverkar ändringarna även ytvattenavrinning under vindparkens drifttid.
- På sidan 290 konstateras det att på området finns Kackormossträskets tjärn som är i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om detta och det är en naturtyp som är skyddad genom vattenlagens 2 kap 11 §. Men på sidan 292 sägs det att på området finns inga skyddade eller strikt skyddade naturtyper enligt 64 § eller 65 § i naturvårdslagen eller småvatten som är skyddade enligt vattenlagen 2 kap 11. Interna konflikter i texten.
- I kap 12.4.3. s. 297 tas upp konsekvenser för värdefulla naturobjekt. Man konstaterar att Mjomossens hällmarksskog (naturobjekt 1) ligger 14 meter från ett planerat vindkraftverk och från den planerade servicevägen är avståndet från naturobjektet i fråga som minst ca 19 m. Vidare konstaterar man att värdeklassen för Mjomossens hällmarksskog är 4, och objektet har en måttlig känslighetsnivå. Betydelsen av de konsekvenser som uppstår vid byggandet av det planerade kraftverket vid ALT1 och servicevägen bedöms vara lindriga, eftersom endast en liten del av naturobjektet hamnar under byggnadsarbetena. Om platsen för lyftfältet planeras väl med tanke på bevarandet av naturobjektet, kan objektet besparas från byggande nästan helt. Det vill påskinas i texten att endast en del av naturobjektet kan hamna under byggnation, om man gör en god planering. Av erfarenhet kan konstateras att en större yta än själva platsen för fundamentet och lyftplanen avverkas. Varför har ett vindkraftverks placering redan i princip fastslagits, trots att man i utredningar har konstaterat att det mycket nära placeringen finns ett värdefullt naturobjekt, ett område som stöder mångfalden? Borde inte vindkraftverkets placering i så fall justeras för att bibehålla det värdefulla naturobjektet i sin helhet?
- I slutet på s. 297 står följande text: "Projektområdet är utdikat till en del och omfattas av normal skogsbruksverksamhet, vilket innebär att den belastning av fasta ämnen som byggandet eventuellt orsakar för naturobjekten är lindrig jämfört med normal belastning från utdikade myrar och skogsbruksområden. För andra naturobjekt uppstår inga konsekvenser alls eftersom objekten ligger på tillräckligt långt avstånd från projektets byggnadsåtgärder." Innebörden av denna text lämnar aningen oklar.
- Gällande flyttfåglars inventeringsdagar har man fått upp antalet dagar med att ta i beaktande Storbötets fågelinventeringar. Fastän områdena ligger nära varandra, har man högst troligen inte i samband med fågelinventeringen av Storbötetområdet haft tanken att materialet även

ska användas till ett område västerom Storbötet. Vid Storbötets observationspunkter har man högst troligen haft en observationsvinkel i huvudsak mot Storbötetområdet och inte mot Vargitmossen. Alla observationspunkter är på den östra sidan om Vargitmossens vindkraftsområde, ingen finns på Kimo ådals sida, vilket kan ses som en brist i inventeringen.

I sammanfattningen konstateras att våtmarkerna och myrtyperna i norra delen av området är de mest betydande inom själva området med tanke på fåglar. Vargitmossens projekt ligger i område där fiskgjuse och havsörn flyger för födohämtning. Konsekvenserna för stora rovfåglar anses måttligt negativa.

Buller:

- I bullerberäkningarna har konstaterats att redan i nuläget (utan Vargitmossens vindkraftsprojekt) är bullret vid en bostadsbyggnad (beräkningspunkt C, Jeppovägen 586 i Österby) över riktvärdet 40,9 dB (A). När man tar Vargitmossens ALT 1 in i beräkningarna, blir bullret nattetid vid beräkningspunkt C 41,0 dB(A). När man även beaktar Öland med i beräkningarna, blir bullret vid beräkningspunkt C 41,1 dB(A). Vid ALT 2 blir bullret utan Öland 40,9 dB(A), och med Öland 41 dB(A). Konstateras kan alltså att ALT1 bidrar till en bullerökning mot Österby, där det från förut redan finns mycket buller från vindkraftverk. När man även beaktat Ölands vindkraftsprojekt bidrar båda alternativen med en bullerökning.

Vindkraftsprojekt ska inte planeras så att de för sig eller tillsammans med andra vindkraftsprojekt orsakar bullerolägenheter för nära bosättning. Alternativet med 9 kraftverk är alltså inte möjlig att planlägga på grund av ökat buller.

- På s. 91-94, tabell 7-2 uppräknas riksomfattande mål för områdesanvändning, samt hur de uppfylls i Vargitmossens vindkraftsprojekt. Inom kategorin en sund och trygg miljö finns målet att olägenheter för miljön och hälsan orsakas av buller, vibrationer och dålig luftkvalitet förebyggs. Gällande förverkligande i projektet uppges att för att förebygga olägenheter har kraftverken placerats långt från bebyggelsen och andra objekt som är känsliga för störningar. I påståendet finns en konflikt, då man i bullerberäkningar konstaterat att alternativen ökar bullerproblematiken tillsammans med andra vindkraftsprojekt för nära bosättning.

BMN § 18 BESLUT: Godkändes enligt förslag. ---

Kimo-Norra Vattenandelslag

1. Kommentarer till grundvattenområdet "Kimo Norra (1055908)", benämns härafter "Kimo Norra".

a. Norra Kimos dricksvattentäkt, Kimo Norra, påfylls till största delen av ytvatten, med en tillrinning från en större yta än det på kartan i MKB märkta grundvattenområdet. Ytvattnets tillrinningsområde är främst från nordost, öst och sydost.

b. Höjdnivån (höjdkurvorna) varierar i området. Till källans tillrinningsområde ingår också området där närmaste kraftverk är planerade. Höjdskillnaden och framför allt fallhöjden från området kring kraftverken och grundvattenområdet Kimo Norra gör att kraftverken finns inom tillrinningsområdet.

c. Man ska även beakta ett värsta scenario kan inträffa, dvs. att vindkraftverks-tornet stjälp. Med en totalhöjd på 300m och en navhöjd på 200 m, och speciellt i ett fall i riktning mot Kimo Norra grundvattentäktområde, så äventyras eller förstörs vattentäkten för Kimo Norra.

d. Installationen av vindkraftverken har bevisligen också sina risker. I ett antal installationer i Vörå området har tekniska problem på lyftkranarna förorsakat oljeläckage i installationsområdet. Vörå Kommun kan ge ytterligare information om de inträffade läckagen.

e. Angående "10.4.7 Grundvattenområden" på s. 250. På sidan 250 är följande skrivet: "Kimo Norra har klassats som ett grundvattenområde som är viktigt med tanke på vattenförsörjningen (1) och en plan för skydd av grundvattenområden har utarbetats för området". Kommentar: Planen finns inte att tillgå bland Vargitrossens MKB handlingar (på Miljöförvaltningen webbtjänst, www.ymparisto.fi). På begäran skickades den per epost från Vörå Kommun. Namnet på planen är "Skydds- och iståndsättningsplan för grundvattenområdena i Vörå" och daterad till 2011. (Anne Lindholm, 28.7.2011). En viktig notering om planen är att vindkraftverk överhuvudtaget inte är beaktade i planen. Varför refererar Vargitrossens MKB till en plan som är utdaterad?

2. Krav på antalet och/eller placeringen av vindkraftverken i MKB rapporten. Utgående från ovanstående påpekanden, risker och gammal och utdaterad skyddsplan etcetera, kräver vi att vindkraftverken T5 och T6 tas bort från deras nuvarande placeringar intill Kimo Norra vattentäktområdet.

Mielipiteet

Mielipide 1

Tuulivoimalamelun tärkein terveyttä vaarantava piirre eli lapataajuinen melukomponentin ja sen harmonisten komponenttien esiintyminen sisätiloissa ei puhuta mitään. Vaaditaan lisättäväksi. Kansainvälisissä tutkimuksissa on havaittu, että tuulivoimaloiden synnyttämä kuuluva ääni, erityisesti pienitaajuinen ääni, infraääni ja joissain tapauksissa myös maaperän kautta asuinrakennukseen etenevä värinä ja värinän synnyttämä sisämelu ovat tuulivoimala-alueiden merkittävimmät haittatekijät ja riittävän voimakkaina esiintyessään muodostavat altistuville henkilöille selvän terveysriskin. Tuulivoimaloiden melun on todettu aiheuttavan terveyshaittoja erityisesti sen jälkeen, kun käyttöön on otettu yli 3 MW:n tehoisia teollisen luokan tuulivoimaloita. nyt suunnitellut tuulivoimalat ovat jopa 10 MW:n tehoisia voimaloita. Tuulivoimaloiden aiheuttamat terveyshaitat ovat elämänlaadun huononeminen, uneen liittyvät häiriöt, kohonnut stressitaso, epätyypillinen tinnitus, huimaus, tasapainohäiriöt, korvakipu ja päänsärky. Infraääni on hyvin matalataajuisista melua, joita ei yleensä kuulla, mutta joka pystyy vaikuttamaan kehoon. Uuden tutkimuksen mukaan tuulivoimalamelun todellista terveysriskiä voidaan arvioida vain sisätiloihin etenevän infraäänien lyhytaikaisilla kapeakaista-analyseillä tai 1/36-oktaavianalyseillä.

Tuulivoimaloiden synnyttämän infraäänien terveysvaikutuksista julkaistu suomalainen yhteenveto vuonna 2021 (Suomi, K. & Keronen, P.:2021, ISBN 978-952-94-4455-7, elektroninen julkaisu: 70 s.) Myös Saksassa on laadittu katsaus tuulivoimaloiden infraäänien terveysvaikutuksiin (Roos, W. & Vahl, C.: Infraschall aus technischen Anlagen. Wissenschaftliche Grundlagen für eine Bewertungsgesundheitlicher Risiken. ASU Arbeitsmed Sozialmed Umweltmed 2021:56. S.420-430). Molemmissa todetaan tuulivoimaloiden infraäänien olevan potentiaalinen terveysriski ja tuodaan esille tarve infraäänien määrittämiseen ja sen terveysvaikutusten selvittämiseen tuulivoimala-alueilla. Infraääni leviää kauas. tuulivoimaloiden synnyttämä infraääni on sopivissa tuuliolosuhteissa aivan omanlaatuinen. Se muodostuu tuulivoimalan pyörimisen aiheuttamasta lapataajuisesta komponentista ja sen harmonisista kerrannaisista. Ainoa muu laite, joka synnyttää tällaista melua, on helikopteri. Ja on pitkään ollut tunnettua, että helikopteri voi aiheuttaa matkustajilleen voimakkaan pahoinvoinnin tietyissä olosuhteissa. Tuulivoimaloiden synnyttämä infraääni voi edetä lähes vaimentumattomana useiden kilometrien päähän. Tuulivoimaloiden synnyttämä infraääni voi edetä lähes vaimentumattomana useiden kilometrien päähän. on tehty tutkimus Jämijärven Ratiperän tuulivoimaloista, jossa mitattiin infraääntä yhden kilometrin ja viiden kilometrin päässä. Pahimmillaan infraäänien lapataajuisen, noin 1 Hz:n luokkaa ja sen alempien harmonisten komponenttien tasot olivat molempien mittauskohteiden sisätiloissa samaa luokkaa, vaikka kauemman mittauspisteeseen välimatka lähimpään voimalaan oli yli viisinkertainen. Suojautuminen on mahdotonta, koska

Liite 1

tuulivoimaloiden infraääni leviää täysin hallitsemattomasti ympäristöön. Haitan merkittävyys riippuu asuin- tai lomarakennuksen etäisyydestä lähimpään tuulivoimalaan. Alle kahden kilometrin etäisyydellä kuultava melu saattaa olla suurempi haitta kuin infraääni, mutta tätä kauempana infraäänen haitat korostuvat enemmän.

Nykyisin käytettävissä melumallinuksissa on merkittäviä puute, mikä johtaa melutason aliarviointiin. Suomen ympäristöterveys-SYTe ry:n mukaan infraääni aiheuttaa haittoja jopa 15-20 km:n etäisyydellä tuulivoimaloista. Riskietäisyys kasvaa voimaloiden tehon, määrän tai korkeuden kasvaessa tai pitkäaikaisaltistuksessa (Suomessa tehty tutkimus 2016 ja tutkimuksen tehnyt myös Cerannan ja Pilgrenin (pitkäaikaistutkimus) 2004-2016 Saksassa. Toinen erityinen haitta on lentoestovalot. Kuka ja millä perusteella muutokset arvioidaan esim. lentoestovalojen vaikutus. Maakotkasta ei puhuta mitään ---. petolintuseuranta tehtävä. Lähialueelle rakennettu 2021 jälkeen tuulivoimalapuisto 2024. Lintuvaikutusten seuranta tehty 2014-2021. Tehtävä uudestaan. Nyt jo Storbötet tuulivoima-alueen takia lintuparvet hävinneet tyysti Vakkurin Pohjolan kylässä asuvien pihapiiristä. Vaaditaan kaikkiin karttoihin lisättäväksi tuulivoimaloiden sijainnit. Vaaditaan kirjoitettavaksi millainen käytännössä on pohjavesialueiden suojeleohjelma käytännössä. Vaaditaan, että käyttövaiheen ulkopuolisista elinkaarista aiheutuvien muiden ilmanpäästöjen vaikutukset arvioidaan. Tämä on yhteinen maapallo. Verrattava, jos tuulitunneleilla, maalämmöllä ja aurinkoenergialla tuotettaisiin sama sähkö olisiko ekologisempaa. Kartat ovat niin epäselviä ettei paikkojen nimet näy/saa selvää. Isommilla kirjaimilla. Vakkurin kohdalla havainnekuva 5,8 km, kun kylä sijaitsee 4,6 km päässä. Vaadimme havainnekuvan lähempää.

Mielipide 2

Tämähän on käsittämätöntä, että esimerkiksi luonnonsuojelualueen läheisyyteen yleensä lähdetään tällaista asiaa edes ajamaan. Onko perustuslakiin edes kirjattu tällaista pykälää, että näin saa tehdä. Tämä on rikos ja erittäin ankarasti tuomittava jo suunniteltaessa. Ely-keskuksessa nämä alueet oli 30 vuotta sitten niin jumalattoman tärkeitä ja arvokkaita alueita saada luonnonsuojelun piiriin. Nyt nämä on tämän mukaan täysin arvottomia sekä yksityisille metsänomistajille ja luonnonsuojelulle. Tämän perusteella siellä on sellainen suunnitteluryhmä, joka ei tiedä ensimmäistä asiaa tuulimylly haitoista luonnonsuojelualueelle. Minun puolesta voitte lopettaa koko Ely-keskuksen toimiston. Tämä on niin läpinäkyvää, että politikot päättää, eikä yksityisen omaisuudella ole mitää arvoa. Ei minkäänlaista oikeudenmukaisuutta. Olen hävinnyt hiekka-alueestani 200 000 € + puuston kasvun, suunnitellun kesämökin arvo 0 € puhumattakaan luonnonsuojelun. Jos kerran tuulimyllyjä tulee, niin siitä on saatava vuotuinen korvaus niin kauan kuin myllyt pyörii.

Mielipide 3

(Tämä lausuntomme täydentää aikaisempaa Kauhavalla 20.03.2024 päivättyä lausuntoamme samaan tuulivoimahankkeeseen liittyen, joka lausunto niinkään on silloin lähetetty ELY- keskukseseen).

JOHDANTO

Ensinnä haluamme suuresti kiittää ELY -keskusta siitä, että lähestytte lausuntopyynnöllänne suoraan meitä, suojeltuamme vuosien varrella vapaaehtoisesti nämä omistamamme --- alueet.

Näin tehdessänne olette ensimmäinen toimija, joka nykytilanteessa ymmärtää miten vakavien asioiden äärellä ollaan, kun kyseessä on kokonaisuutena Paljakanneva-Akantmossenin yli

Liite 1

tuhannen hehtaarin suojelustatuksen murtuminen... Pääosin ulkomaisten pörssiyhtiöiden pyrkiessä maksimoimaan voittonsa tuuliteollisuudellaan.

Ja meille henkilökohtaisella tasolla, jo toisen kerran omistushistorian aikana näköpiirissä uhkaava omaisuuden arvon ja luontosuhteen romuttuminen.

Tuuliteollisuushan on ilmiselvästi valinnut strategiakseen sen suuryhtiöille tyypillisen "vaikenemisen" mallin, eli kun ei tiedoteta suojelualueen omistajille yhtään mitään, niin eivätpä ne ymmärrä silloin vaatiakkaan oikeuksiaan. Se oli heiltä pahimman luokan virhe ja edelleen haluan toistaa, että arvostamme suuresti teitä ELY -keskuksessa, että yhteysviranomaisena pistitte nyt "poikki" tuuliteollisuuden röhkeyden. Tämä osoittaa myöskin sen, että annatte arvon edeltäjienne --- työlle jonka he tekivät ajaessaan välillä aika "rautaisinkin ottein" Paljakanneva-Akantmossenin suojelua.

LAUSUNTO

Pitäydymme siis edelleen aikaisemmassa lausunnossa esitämässämme toimintamallissa, jossa on 2 vaihtoehtoa esitettynä, millä lailla Vargitmossenin tuuliteollisuushanke on meidän omistamien yksityisten suojelualueiden intressien mukaisesti toteutettavissa:

Vaihtoehto 1

Suunnitelmasta vedetään pois 3 lähinnä omistamiamme --- sarkoja sijaitsevat tuulimyllyt, jolloin omistamiemme suojelualueiden ja myllyjen väliin jää riittävä puskurivyöhyke, jolla kevennetään myllyjen alueillemme aiheuttamaa maisematuhhoa.

Vaihtoehto 2

Lanseerataan välillemme uusi sopimusmalli, nimeltään **maisemankäyttökorvaus**, jossa hanketoimija sitoutuu korvaamaan vuotuiskorvausta maanomistajalle seuraavasti: 100.000,00 €/omistamamme sarka/ vuosi -eli yhteismitallisesti 200.000,00 €/vuosi aina siihen asti, kunnes viimeinenkin mylly alueen maisemasta on poistunut.

PERUSTELUINA VAATIMUKSILLEMME TUOTAKOON SEURAAVAKSI ESIIN USEITA SEIKKOJA, AIKAISEMMAN 20.03.2024 LAUSUMAMME LISÄKSI.

Tuuliteollisuuden edustajilla on säännönmukaisesti tapana väheksyä maisemavaikutuksista aiheutuvaa kritiikkiä lausumalla, että eihän maisema kuulu kenellekkään eikä siten ole korvattavaksi määriteltävä arvo.

Tällöin on aivan perusteltua kysyä tuuliteollisuuden edustajilta, että kenelle sitten tuuli kuuluu ? Koska he itse maksavat korvauksia ns. tuulenottoalueista, joka ei todellakaan perustu yhtään mihinkään, vai katsovatko asiaa siten, että tuuli muodostuu jonkun omistaman alueen kohdalla ja lentää siitä tuulimyllyn siipiin, jolloin syntyy tämä käsittämätön peruste korvaukselle.

Maisema sen sijaan on osin verrattavissa jopa konkreettiseen materiaan, koska ihmisen toiminta muokkaa maisemaa, joko hyvällä tai tässä tuuliteollisuuden tapauksessa erittäin tuhoisalla tavalla. Tähän maisema asiaan on myös ELY-keskus ottanut kantaa sanomalehti Ilkka-Pohjalaisessakin perjantaina 7. maaliskuuta olleessa artikkelissa ja todennut Seinäjoen Ooperin tuulivoimahankkeella olevan monenlaisia kielteisiä vaikutuksia ihmisten kokemukseen maiseman muuttumisesta.

Siis yhtälailla ja jopa vakavammin tulee suhtautua niihin dramaattisiin maisema ja muihin vaikutuksiin jota Vargitmossenin tuuliteollisuushanke tulee aiheuttamaan

omistamillamme yksityisille suojelualueille, yhteisteisvaikutuksessa jo toiminnassa ja suunnitteilla olevien lisähankkeiden vrt. Storbötet 1 ja 2 sekä mjörknäskogen jne.

Tuuliteollisuuden salakähmäisyydestä on teitä ELY-keskuksenkin henkilöitä omiaan muistuttamaan Talouselämä lehden tuore artikkeli jossa tuodaan ilmi, miten tuulivoimateollisuus on yhteisesti sopinut millaisiin myllyjen käyttöajan jälkeisiin purku ja maisemointikustannuksiin he ovat valmiita ryhtymään. Artikkelin mukaan ovat sopineet, että mm. betoniperustukset jätetään purkamatta, kaapeloinnit poistamatta jne. Eli artikkelin yhteenvedona todettiin, että kaikki jälkihoito tulee kaatumaan veronmaksajien kontolle ja mukana tässä "diilissä" on jopa vastuullisuuttaan toittava S-ryhmä. Enemmän kuin todennäköistä on siis, että ruostuneita myllynraatoja on Suomen metsät täynnä kunhan myllyt on pörssiyrityksille miljardi voitot jauhaneet ja käyttöikä loppu.

Kuntapolitiikkaa tähän lausuntoon on pakko sotkea sen verran, että Vöyri ja Uusikaarlepyy työntävät noita myllyjä aikalaille kiinni tähän Kauhavan kuntarajaan, josta luonnollisesti seuraa se, että haitat ulottuvat myös tänne puolelle ja esim. Storbötet 1 tuuliteollisuus alue on jo osoittanut sen, että suunnittelu ja myllyjen sijoittelu siinä projektissa on täysin epäonnistunut, koska on työnnetty liian paljon (17) myllyä liian pienelle alueelle, mistä aiheutuu lapa äänien keskinäisvaikutuksen takia erittäin häiritsevää äänen taajuutta, (51) siiven piiskatessa eritahtisesti ilmaa pienellä alueella. Tuo matalataajuinen pulssimainen jyminä tunkeutuu tänne 4-5 km päähän pahimmillaan asuntoihin sisälle asti. Että välillä tulee valitettavasti ajatelleeksi onko tosiaan joittenkin rahan ahneus kuntarajan takana ajanut ihan kaiken järjenkäytön ohi.

Te olette siellä ELY:ssä niin suurten asioiden vartijoina, että ymmärrättekö sen vastuun määrän? Rohkenemme uskoa näin, päätellen siitä, että lähetitte tuon lausuntopyynnön meille henkilökohtaisesti. Meille jotka siis olemme sitoutuneet suojelemaan ja vaalimaan n. 21 hehtaaria tätä ainutlaatuista Paljakanneva-Akantmossenia... Luotamme, että näkemykset tästä yksityisen suojelumme arvostuksesta ovat yhteisiä ja muistakaa, teillä ELY:ssä on käsissänne kaikki valta runnoa se näkemys myös noitten veroparatiiseihin voittonsa piilottavien tuuliteollisuus toimijoiden kovaan kalloon. Sen viestin suojelun tärkeydestä perillemenon aika on nyt, eikä sitten kun joudumme toteamaan, että Pajakanneva-Akanmossenin suojelustatus suotyyppeineen-, eläimineen-, ja maiseman osalta menetetään lopullisesti ja sen jälkeen tuo neva rakennetaan myllyjä täyteen.

KYSYMYS

Onko todella niin, että tämä Suomi on ainut pohjoismaa, jossa tuuliteollisuus saa vapaasti kävellä kaikkien luonnonsuojelu,- ihmis,- eläinoikeus ja muiden lakien ja oikeuksien yli ilman, että kukaan viranomaistahoista uskaltaa laittaa noita vastuuseen yhtään mistään ?

Koko ajan on luettavissa muualta pohjoismaista ja euroopasta artikkeleita, miten myllyfirmat on laitettu korvaamaan aiheuttamaansa haittaa ihmisille ja ympäristölle.

Laittakaa nyt siellä ELY- keskuksessa alulle jonkinlainen kompensatorahasto jolla nämä pörssiyritykset velvoitetaan korvaamaan aiheuttamaansa haittaa ainakin luonnonsuojelualueille. Muutenhan tämä maa tuhotaan ihan tyystin noitten toimesta, pankkaa ne rakentamaan vaikka linnunpönttöjä tai pitkospuita tuonne Paljakannevalle jos ette muuta keksi, jos sinne nyt enään kukaan ilkeää mennä tuon helvetillisen metelin ja ruman myllyviidakon takia.

Storbötet 1 käynnistettyä viime syksynä oli heti nähtävissä miten isot muuttolinnut joutuivat muuttamaan ikaikaista muuttoreittiään kauemmaksi sisämaahan päin, eivät kai nekään niin

Liite 1

tyhmiä ole, että ainakaan päivänvalolla yrittäisivät noista lihamyllyistä läpi... Mahtaa öisen muuton aikana olla tornien juurella "jauhelihaa" tarjolla. Ettei oikein hyvältä näytä luonnon tulevaisuus.

LOPUKSI

Todettakoon lopuksi vielä, että näissä kahdessa lausunnossa 20.03.2024 lähetetyssä ja tässä 18.03.2025 päivätyssä esiin ruodun lisäksi toteamme, että mikäli sieltä Vargitmossesta ja näitten muittenkin tuuliteollisuushankkeiden vastuuhenkilöiltä ei ala jossain vaiheessa kuulua yhteydenottoja siitä, miten näitä meidän intressejä aletaan sovittaa yhteen...

Lupaan henkilökohtaisesti käyttää loppuelämäni kaiken kyvykkyyteni siihen, että hankkiudun yhteistyöhön maan kovimpien tuulivoimaa vastustavien tahojen kanssa ja otan päämääräkseni, että joka ainut 3 kilometriä Paljakanneva-Akantmossesta lähempänä oleva tuulimylly pysäytetään ja veloitetaan purkamaan pois suojelualan maisemaa rumentamasta.

Liitteksi kopio aikaisemmasta 20.03.2024 lausunnosta.

Ps. Ei tarte sitten tälläkertaa "sensuroida" näitä lausuntoja kun laitatte ne näkyville. Aikaisempaa lausuntoani oli tyypistely, jolloin lukijalta jää olennaista tietoa saamatta mikäli ovat mahdollisesti samassa tilanteessa ja kenties vain tuuliteollisuuden edustajien "propagandan" varassa, nimet ja muu yksilöintitieto tottakai piilotetaan, mutta lausunto sinällään reilusti vaan kaikkien nähtäville jota asia koskettaa...

Toivotan Vöyrin kunnalle tuulentäyteisiä vuosia, paljon lisää tuulimyllyjä ja pikaisia yhteyden ottaja asian tiimoilta.

Kiitos / Tack

Mielipide 4

1. UTLÅTANDE ÖVER NATUR- OCH FÅGELUTREDNING, VÄXTER- OCH ARKEOLOGISK UTREDNING

Angående natur- och fågelutredningen, se Bilaga 5.

Av dagrovfåglar observerade inventerarna duvhök och ormråk, men uppger att de inte lyckades lokalisera deras boplatser. Flera kända risbon hittades däremot. Man anser det osannolikt att stora dagrovfåglar eller ugglor häckar i området och man bedömde att t.ex. ormråken häckar väster om projektområdet. Detta stämmer inte med de faktiska förhållandena! I de mellersta delarna av projektområdet finns en mosaik av små odlingar eller åkerstycken; Björkkärr, Stora Masmossen m.fl. odlingar, där ormråken häckat i många år. Ormråkeviret har varit känt sedan 1960-talet. Bl.a. fågelringmärkaren Allan Stenmark har ringmärkt ormråkarna. Ormråken har ibland bytt boplatser men den har alltid funnits i nära anslutning till odlingarna som utgör viktiga födosöksområden för ormråken. Orsaken till att man missade ormråken kan bero på hur man drog inventeringsrutterna 2020 (se s. 5 (69), Bild 3.)

Duvhöken har tidigare häckat och ringmärkts på Ersängsbacken, platsen för det tilltänkta vindkraftverket T4. Det är troligt att duvhöken fortfarande häckar i området. Bivråken har iakttagits under senare år i de mellersta delarna av projektområdet och torde häcka i området. Blå kärnhök födosöker också längs de öppna diken och bäckarna på Björkkärr-odlingarna. De har iakttagits under spelflykt och häckar troligen på de angränsande risbossarna eller tallmyrarna. Tornfalk

födosöker ibland i samma område och har gjort häckningsförsök i någon av de uppsatta tornfalkholkarna som finns uppsatta på ladorna. De gamla ladorna vid Björkkärr och Stora Masmossen används som utkiksplatser av rovfåglar och ugglor. Under vårflytten kan man se flyttande fjällvråk, också den kan utnyttja odlingarna som födosöksplatser.

Av ugglor har de flesta av våra ugglor observerats i området, t.ex. berguv, lappuggla, jorduggla, hökuggla, pärluggla och sparvuggla (arterna har inrapporterats till Oravaisnejdens Natur r.f., som verkat i Oravaisnejden sedan 1976). Under inventeringen gjorde man en observation slaguggla. Av övriga fågelarter kan nämnas korpen som haft sitt revir och häckat (och ringmärkts) i många år på skogsbacken i norr, strax intill Björkkärr. Tranan häckar i området och buskskvättan förekommer ännu allmänt och trivs längs de öppna dikes- och bäckkanterna. Gräsand och kricka håller till i bäckarna i samband med födosökningen. Den numera allt sällsyntare lavskrikan förekom ännu i början av 2000-talet i skogarna intill Björkkärr och runt Hympttkärret som gränsar till området i väster.

Skogshönsfåglarna trivs i Björkkärr-området. Orren brukar använda odlingarna som spelplatser, järpen födosöker och trivs bland alarna som växer längs bäckar som leder till och från Björkkärr och tjädrarna födosöker i hållmarkstallskogarna strax söder om Björkkärr. Detta kan både jägare och fågelskådare intyga. Inventerarna konstaterade också betydande spelområden för tjäder i området. De påträffade också rikligt med arter som är typiska för gamla skogar. Stora mängder gäss och andra stora fåglar flyttar över projektområdet (se pkt. 5.3 Fåglar som flyttar genom området ss. 46 - 55). Av rovfågarna rörde det sig främst om havsörnar. Majoriteten av grågässen, sädgässen, sångsvanarna och tranorna flyger dessutom på kollisionshöjd under vårflytten (Bild 29, s. 51).

Inventerarna konstaterar att Vargitmossens projektområde har ett centralt läge längs sädgåsens huvudflyttstråk, vår och höst. Studerar man kartan på Bild 25, s.44 (69), som visar förekomstplatserna för arter som är hotade i Finland, syns det tydligt att de flesta observationerna har gjorts i Björkkärr-området i de mellersta delarna av Vargitmossens projektområde och kring de restaurerade sjöarna Sarjärv och Jenjärv. Det skulle vara mycket olämpligt med ett vindkraftverk på den planerade kraftverksplatsen T5, som är viktigt för både djur- och växtliv men även för det rörliga friluftslivet, älgjägare m.m. Ersängsbacken med blandskog av gran och asp och andra lövträd är, med tanke på duvhöken (gammalt duvhökrevir), hålbbyggande fågelarter m.fl. fåglar, ej heller lämplig som en plats för vindkraftverk, T4 (läs mera nedan).

Växter, naturtyper, mångfald

Ju färre vindkraftverk som byggs inom Vargitmossens projektområde desto bättre tryggar man naturens mångfald i området. Inventerarna har visat att det finns värdefulla naturobjekt i området (se t.ex. Bild 12, s. 31). Under en naturinventering som utfördes i mitten på 1980-talet i dåvarande Oravais kommun framkom det att lunglaven (*Lobaria pulmonaria*) förekom på asp i blandskog strax öster om Stora Masmossen och orkidén myggblomster (*Hammarbya paludosa*) på Vargitmossen, gränsande till Sandvågorna. I väster på Hympttkärret, på gränsen till det nu aktuella projektområdet, påträffades bl.a. orkidéerna spindelblomster och korallrot. Inventeringen, --- har inte noterats i detta sammanhang.

Bilaga 4. Arkeologisk inventering

Oravais Masugn och Kimo Bruk behövde mycket kol och spåren av bruksrörelsen syns överallt i skogarna i form av rester eller lämningar av kolmilor och rester av kolarkojor med tillhörande ugnar byggda av sten (kallas i Bilaga 4 för korsuliknande bostad). Glädjande nog har inventerarna påträffat många nya platser för kolmilor, som därmed blivit dokumenterade, men några fornlämningar har gått deras ögon förbi. Några exempel:

Liite 1

- strax norr om Björkkärr på en skogbevuxen moränkulle, troligen en s.k. drumlin, 32,5 m.ö.h, finns flera rösen, troligen från bronsåldern (---)
- söder om Björkkärr finns på hållmark ett långröse, ca 10x2 meter, 40 m.ö.h (---) Fornminnen i Österbotten. Från neandertalare till sockenbor).
- i södra delen av projektområdet, alldeles intill T7, finns en skogsholme ca 40 m.ö.h. på vars södra del finns minst ett röse (utmärkt på karta i kommunens naturinventering). Nära intill finns rester av en kolarkoja, tillhörande stenugn, och tydliga lämningar av en kolmila.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan sägas om det aktuella området att det fortfarande, trots mänskliga ingrepp i form av utdikningar av våtmarker, vägbyggen, kalavverkningar osv, ännu finns natur. Jag har koncentrerat mig till de mellersta delarna av Vargit mossens projektområde där det ännu, förutom natur, finns prov på ett äldre kulturlandskap med öppna diken, gamla lador m.m., en landskapstyp som håller på att försvinna. Området ligger avsides från Kimo by och är därför tillhåll för djur- och fågelarter som inte klarar av människans omedelbara närhet. Men odlingarna ligger ändå på bekvämt promenadavstånd från byn och utnyttjas därför av bysbor, fågelskådare och andra friluftsmänniskor som utflyktsmål. Den som är arkeologiskt intresserad har många intressanta objekt på backarna runtomkring odlingarna som hen kan besöka.

Älgtätheten är hög i området och är därför välfrekventerat av älgjägarna under hösten. Under hösten söker sig även bärplockarna längs ägovägarna och odlingarna till sina bärställen. Också småviltsjägarna rör sig i området. Vindkraftverket T5 skulle ha stora negativa konsekvenser för möjligheterna att röra sig i området och uppleva naturen, sommar som vinter. De andra vindkraftverken försvårar flyttfåglarnas möjligheter att röra sig över området vår och höst (se ovan). Genom att avstå från att uppföra T4 skulle en korridor uppkomma som skulle underlätta fåglarnas rörelser i området. Samtidigt skulle mycket av Ersängsbackens värdefulla skogsmark sparas när man lät bli att bygga den över 1 km långa vägen, genom gamla duvhöksrevir eller potentiella sådana, ut till T4. Enligt många Kimobor ligger också T4 och T5 alltför nära bebyggelsen i norra Kimo. Några av Storbackens vindkraftverk upplevs redan nu som störande. ---

2. Kommentarer och påpekande till BILAGA 9: "RAPPORT ÖVER BULLER OCH SKUGGMODELLERING".

Buller pga. snö och is på vingarna

Ljud-och bullerexpertisen har gjort en omfattande bullermodellering på tänkbara scenarion. Men ett vanligt förekommande bullerscenario då is och snö bildas på vingarna saknas. Detta buller kan vara mycket högt! De är lätt att förstå orsaken till att denna simulering inte görs. Vi är införstådda med att isen fås bort genom en avvisningsprocess där vingarna värms upp under den tid det behövs för ändamålet. Men har man flera vindkraftverk i området, så sker nedisningen inte nödvändigtvis samtidigt på alla vindkraftverk, men i sekvenser. Det gör att bullret kan ta en lång tid. Tänker man det motsatta scenariot, dvs. alla vindkraftverk får samtidigt snö och is på vingarna, förstärks bullret mångfalt.

Bullersimuleringar i Bilaga 9

Den enda effekt för kraftverken som nämns i bedömningsbeskrivningen är att man undersöker för Högst 10MW och högst 300 meter totalhöjd. Bullerrapporten är gjord med en effekt på endast 6MW. Det rätta borde vara att använda 10MW vid bullersimuleringar eftersom man undersöker projektalternativ med högst 10MW. Bullerrapporten är missvisande och bör förkastas.

Bullersimuleringar i Bilaga 9, sid 38.

En annan mycket märklig sak är bullrets räckvidd från Vargitmossens simulerade kraftverk. Bullret från Vargitmossens 6MW/300m vindkraftverk färdas inte längre än vad bullret gör från Storbackens mindre vindkraftverk som är 4,3MW och 220m. Detta kan inte stämma överhuvudtaget. Ölands bullersimuleringar syns i samma bild och dessa har en effekt på 7,2MW och totalhöjd 300 meter och där färdas bullret avsevärt längre än Storbackens. Alltså har effekt och höjd betydelse för bullrets räckvidd.

KARTTA

Buller från befintliga kraftverk

I dagsläget störs man redan av bullret från Storbackens och Mörknässkogens vindkraftverk i Norra Kimo. Framför allt vindkraftverken T5 och T6 är placerade allt för nära bebyggelsen. Dessutom är T6 på väldigt hög höjd och bullret från den kommer att färdas långt.

Risker för infraljud; Konsekvenser för häls och säkerhet, sid 435 i Bedömningsbeskrivningen

Forskning pågår som bäst i Sverige huruvida vindkraft orsakar migrän och sömnbrist, infraljudet uppfattas inte av människor men kan påverka hälsan hos människor och djur. Nu när Kimo by planeras omringas av vindkraftverk chansar man verkligen med människors hälsa? I MKB beskrivningen hänvisar man till utredning från 2017. Tror man verkligen att denna utredning gäller ännu? Idag har vi en totalhöjd på 300 m och en effekt på 10MW.

3. Kommentrar och påpekande till landskapsplanerna på s.95 i MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Vargitmossens Alternativ 1 samt 2 är båda delvis utanför det märkta området för vindkraft enligt Landskapsplanen 2050. Dessutom följer Vargitmossens vindkraftspark inte heller landskapsplanen 2040. Projektören nämner att det är tillåtet att planera utanför landskapsplanen eftersom de är överens med Vörå kommun samt Österbottens förbund. Var finns bevis för denna överenskommelse? Vad är poängen med en utarbetad landskapsplan om man inte följer den? Alternativ 0 är förenligt med landskapsplanerna 2040 och 2050.

4. Kommentrar och påpekande till landskapsplanerna i BEDÖMNINGSPROGRAM 2024, punkt "9.2.3 Landskapsplanering"

Projektören visste redan i början 2024 hur landskapsplanen för 2050 kunde se ut, Utkastet för 2050 visas i programmet för miljökonsekvensbedömningen (2024). Och enligt landskapsplanen 2040 finns inget område överhuvudtaget för denna vindkraftspark, eftersom den tillsammans med befintliga Storbacken och Mörknässkogen skulle bilda ett regionalt betydande vindkraftsområde.

5. Kommentrar och påpekande till fotomontagen i Bilaga 3, Analys av synlighetsområden och fotomontage.

Fotomontagen är bristfälliga. Vargitmossens kraftverk kommer betydligt närmare Kimo by än vad befintliga kraftverk är, de är också märkbart högre än befintliga. Bilderna har alltför dålig kvalitet för att få en korrekt uppfattning om kraftverkens storlek och placering. Dessutom är det endast 2st fotograferingspunkter från Kimo by som Vindkraftsparken kommer att påverka mest. Fotograferingspunkt 4 ser ut att vara helt vald till projektörens fördel i försök om att förminska den visuella betydelsen av Vargitmossens.

6. Kommentrar och påpekande till Landskapsbilden i projektet.

Vargitmossens vindkraftspark påverkar landskapet mycket negativt i Kimo. Vindkraftverken är placerade på hög höjd, vissa på 20 - 40 meter över havet och kommer att dominera den östra skogshorizonten i Kimo. Kimo ådals odlingslandskap är listad som nationellt värdefullt landskapsområde och där nämns till exempel de barrträdsdominerade skogsryggarna som ett av

kännetecknen. Byggs Vargitmossen-projektet så är det nog de höga vindkraftverken som kommer att dominera i öst. Är VAMA 2021 inget värt?

7. Kommentar och påpekande till vindkraftsparken placering mellan tre grundvattenområden, sidan 250 i Bedömningsbeskrivningen.

Vargitmossens vindkraftspark placeras mellan tre grundvattenområden, Kimo Norra, Pensalkangan och Rävholstret. Varför äventyra vattentäkternas säkerhet? Till exempel vindkraftverk nummer 6 i ALT 1 och 2 är placerad alltför nära Kimo Norra grundvattenområde. Kraftverket är dessutom beläget högt i terrängen i anknytning till Storhjortronmossens östra del och skulle något hända är det stor risk att olja eller kylarvätska kontaminerar grundvattnet, eftersom terrängen sluttar neråt mot grundvattenområdet. Det nämndes redan i programmet för miljökonsekvensbedömning och nu i miljökonsekvensbeskrivningen att en "plan för skydd av grundvattenområde" har utarbetats för samtliga grundvattenområden, vad är denna plan?

8. Kommentar och påpekande om Projektets syfte och mål, sid 3 Bedömningsbeskrivningen

I MKB beskrivningen nämns många nationella och internationella klimatmål som skall nås. Kimo har nog redan med Storbackens och Mörknässkogens vindkraftsparker dragit sitt strå till stacken med tanke på grön omställning. Det borde nog finnas andra lämpligare områden i detta land. Både djur, fåglar, grundvattenområden och framför allt människor i närområdet (0- 5km) skulle gynnas och må bättre av att detta projekt avbryts. Som även invånarenkäten visar. Man störs redan tillräckligt av befintliga vindkraftsparker i Kimo.

9. Kommentar och påpekande om projektet generellt

För att det skall finnas någon trivsel kvar för Kimoborna så bör detta projekt avbrytas. Det kan inte vara så att hela Kimos östra skog skall vara full av vindkraftsverk. I nuläget störs man tillräckligt i Kimo av de befintliga vindkraftsparkerna. Många har bosatt sig i Kimo eftersom det är en lugn och idyllisk by som har lågstadieskola och dagis. Lugnet och trivseln håller på att försvinna då nya vindkraftsparker håller på planeras allt närmare husknutarna. Invånarenkäten som gjordes om Vargitmossen förra året bestyrker detta missnöje med Vargitmossen projektet. Slutligen kan man konstatera att bedömningsbeskrivningen genomsyrar en partiskhet genom att vända och vrida på resultat av utredningar till fördel för projektören. Nu är det hög tid för någon myndighet att sätta stopp för detta projekt. Alternativ 0 är det enda rätta!

Mielipide 5

Majoriteten av Kimoborna vill inte ha en vindkraftspark. Nu har vi folkvalda från Maxmo och Vörå som aldrig kommit till Kimo och diskuterat med oss bybor som bestämmer om vår by. Vad för slags demokrati är det? Det är oss berörda i Kimo som borde få välja om vi vill ha en park i vår by eller inte, inte utombysbor. Om det inte redan krävs så kräver jag en MKB process som tar i beaktan alla nuvarande och framtida parkers sammanlagda effekt på byn. Det behöver göras en helhetsbedömning ur människosynpunkt. Här behöver också människors upplevelser och åsikter tas i beaktan.

Jag motsätter mig det faktum att det planeras många små parker bredvid varandra. På så sätt går de igenom regelverken för varje park är så pass liten. Både enligt antal möllor och kW kringgår de reglerna. Men i verkligheten placeras parkerna bredvid varandra. På det sättet bedrar initiativtagarna den lagliga processen och byborna. Möllor har planerats för nära bostadshus. Under 2 km. 3 km borde användas. Ljudet från vindmöllorna säger initiativtagarna att det är OK eftersom det inte går över en viss gräns. Men ljudet stör nog. Jag har pratat med grannar som säger att ljudet absolut stör

dem. Så pass att det eviga surret börjar märkas mer och mer för var dag. Vi bybor har inte godkänt nån gräns för ljudet. Ni måste stoppa den här parken. Vi vill inte ha den!

Mielipide 6

Kimo har redan 11 vindkraftverk i bruk i skrivande stund och många, många fler i planeringsstadiet. De möllor vi redan har syns och hörs långa vägar. På vems ansvar är det att se till helheten? Om ni låter genomföra alla möllor som planeras, är ni medvetna om att Kimo får möllor från alla vädersträck? Har ni tänkt på att varje enskild vindkraftspark orsakar buller och skuggningar och att vi i Kimo by blir utsatta för buller skuggningar från SAMTLIGA av dessa parker? Är det någon som tar på sig det ansvaret?

Jag önskar att ni gör en GEMENSAM MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING för SAMTLIGA vindkraftsparker som planeras och är i bruk och som påverkar Kimo på ett eller annat sätt. Kimo är känd för sin vackra och fridfulla natur, men vad finns på riktigt kvar av Kimo om ni faktiskt låter bygga alla de möllor som planeras? Kan ni med handen på hjärtat ge mig ett skäligt svar på varför Kimo bys invånare förväntas förvalta ca 30 vindmöllor från alla vädersträck? Frågan är om åsikterna från invånare som faktiskt drabbas av detta har någon betydelse? Med hopp om omtanke och medmänsklighet.

Mielipide 7

Hej Jag bor i Kimo by i Vörå. Om jag går ut på min gård ser jag redan nu 11 vindmöllor.. går jag lite ut på vägen ser jag även Sandbacka vindkraftspark med hur många möllor som helst... Redan nu när det är vissa väderleksförhållanden hörs ett störande ljud från dom.. hur blir det då om alla projekt förverkligas.. Öland (som jag inte förstår varför det inte behövs en miljökonsekvensbedömning.. bara för att de ligger riktigt på gränsen för att det inte behövs..) Roukus..Lasor.. och något som heter ÖlandSkogen som jag sett paper på..

Kimo blir omringat av vindkraft. Om man vill ta en skogs promenad kommer man att se och höra en propeller vart än du går Det kommer att låta som om det kommer ett höghöjds flygplan hela tiden..Mörka kvällar kommer man att se röda pelare i alla väder streck. Jag tycker det redan nu är tillräckligt med Vindkraft här. Måste allt va på samma ställe?